

Nlaš tednik

kulturno - politično glasilo

Kreol

svetovnih in domačih dogodkov

Poštni urad Celovec 2 — Verlagspostamt Klagenfurt 2.

LETO XIII./STEVILKA 18

CELOVEC, DNE 4. MAJA 1961

Izhaja v Celovcu — Erscheinungsort Klagenfurt

CENA 2.— ŠILINGA

Bealei, pozor!

Današnji številki prilagamo prilogo o veliki izbiri šivalnih strojev pri tvrdki

Grundner

KLAGENFURT, WIENER GASSE 10
BLIZU MESTNE CERKVE

Po sklepu gospodinjstkih šol

Gospodinjstke šole v št. Rupertu in št. Jakobu sta zaključili spet vsaka svoj letni tečaj s prireditvijo in razstavo, ki sta bili tudi tokrat deležni vsestranske pohvale in priznanja.

V nedeljo, dne 23. aprila smo se zbrali v Podjuni. Deloma deževno, oziroma oblačno vreme je povzročalo marsikomu skrb, kako bo z udeležbo, če se le ne bo ta ali drugi premislil in raje ostal zaradi slabega vremena doma. A glej, ko smo prišli v št. Rupert, je mrgolelo ljudi po hodnikih, v razstavnih prostorih, na dvorišču, velika dvorana pa je bila kar dvakrat čisto zasedena. Okrog tisoč ljudi je ponovno izreklo šentrupeškimi častitim sestram svoje zaupanje v njih vzgojno in strokovno delo.

Ob vsem presenečenju, ki smo ga bili deležni ta dan, pa nas je vendar nekaj zaskrbelo. Šola v št. Rupertu stoji že nad 50 let. Pozna se ji, da je potrebna vsestranske poprave. Treba bi bilo sploh obnoviti celotno poslopje od zunaj in znotraj. Le tako bo mogla šola tudi v bodoče odgovarjati zahtevam časa in vršiti v isti meri kot doslej svoje veliko poslanstvo. Zato mora veljati vsa naša skrb temu vprašanju. To še prav posebno zato, ker šola ni deležna nobene podpore. Glede tega ne smemo in ne bomo mirovali prej, dokler šolskim sestram ne bo pomagano.

Preteklo nedeljo pa smo bili v št. Jakobu v Rožu. Tudi ta dan nas je skrbelo vreme. Le kako bo z udeležbo, ko je dopoldan v nedeljo deževalo? Vendar je bila ta skrb popolnoma odveč. Na zaključno prireditev in razstavo k šentjakobskim sestram vendar vsakdo rad pogleda. Tako je bilo tudi tokrat zbranega v šoli ogromno ljudstva iz vseh predelov naših dolin.

Kulturna prireditev je bila prava manifestacija slovenske besede in pesmi.

Vendar pa je bila ob vsem lepem, kar so nam nudila dekleta ta dan, vmes tudi grenka kaplja. Kljub temu, da je bila en dan prej v št. Jakobu že prireditev za otroke, na dan razstave pa kar dvakrat, je morala polovica ljudi zopet domov, ne da bi se mogli udeležiti zaključne prireditve. In to ljudje, ki so prišli od daleč, iz Podjune in Zilje! Kaj takega se ne sme več pripetiti. Za to bo moral v prvi vrsti poskrbeti št. Jakob sam. Veliko farno dvorano, oziroma kulturni dom bo treba v št. Jakobu čimprej zgraditi. V njem bi se mogle vršiti tudi velike pevske prireditve, ki jih v št. Jakobu ravno zaradi pomanjkanja primerne prostora že dolga leta ni bilo.

Letošnji tečaj gojenk šentjakobske gospodinjstke šole s čč. sestrami - učiteljicami.

Ne pozabimo, da je treba dati prireditvam tudi dostojen okvir, v prvi prsti lep prostor. Šentjakobčani so v preteklih letih veliko žrtvovali za obnovo cerkve, župnišča in druge farne potrebnosti.

Pri gradnji velike dvorane pa bo treba pomoči vseh Slovencev. Radi bomo žrtvovali v zavesti, da bo sredi Roža — v domovini Miklova Zale — stal čimprej kulturni dom, ki bo zbiral naše rojake h gojitvi slovenske besede in pesmi in verski poglavitni ob duhovnih igrah ter drugih versko-kulturnih prireditvah.

Razstavi v št. Jakobu in št. Rupertu pa sta tudi dokazali, kakšno zaupanje uživajo med našim ljudstvom čč. šolske sestre. Zato je prav, da se jih spomnimo večkrat v molitvi. Kjerkoli je možna tudi kak materialna pomoč, jim bomo pomagali v zavesti, da denar ni nikjer tako dobro naložen kot pri čč. šolskih sestrah, ki delajo samo Bogu v čast in narodu v korist. Nesebično je njih delo in zato tudi od vseh spoštovano. Svoje vzgojno delo vršijo danes v gospodinjstkih šolah v št. Rupertu in št. Jakobu, v dijaškem domu v Celovcu, vidimo jih na delu pri Mohorjevi družbi, v provincialni hiši pa vzgajajo svoj redovniški naraščaj, izdelujejo cerkveno obleko ter prosijo Boga za potrebe naroda in vsega človeštva. Dokler bo bedela nad nami molitev čč. šolskih sester, bo vladal nad našimi družinami božji blagoslov. Bog daj, da bi se tudi v bodoče odločilo mnogo slovenskih deklet za vzvišen poklic šolskih sester, da tako z duhovniki vred služijo v najpopolnejši meri Bogu in svojemu ljudstvu.

Proces proti Hitlerjevemu pomagaču

V Jeruzalemu se pred izrednim sodiščem nadaljuje naprej razprava proti Adolfu Eichmannu, ss-ovskemu rablju 6 milijonov Židov in stotisočev pripadnikov drugih narodnosti v koncentracijskih taboriščih med vojno.

V obtožnici prihajajo na dan vedno groznejše podrobnosti nacistične krvoločnosti nemškega »tretjega rajha«. Posebno strašno je bilo uničevanje Judov v ghetih v Vzhodni Galiciji. Po izjavi priče dr. Velizka, je Eichmannovo poveljstvo uporabljalo zaprte Jude za to, da so morali odko-

pavati masovne grobove že prej postreljenih Judov. Truplom so najprej pobrali prstane, zlate zobe in druge vrednostne predmete, nato so jih pa zlagali na grmade in sežigali.

Pri tem so naleteli na trupla, pri katerih je bilo očitno, da so nesrečniki bili zakopani še živi. Nekateri grobarji so med trupli spoznali lastne sorodnike. V enem izmed grobov so našli 38 trupel, v katerem so spoznali poljske izobražence in politike. Vsi so imeli na sebi obleke za slovesne priložnosti. Bržkone so jih Nemci bili zbrali na kaki prireditvi, pozaprl in postrelili.

Zaradi pomanjkanja moštva so potem Eichmannovi ss-ovci prišli na idejo, da bi naj Judje sami obešali Jude. Vsak tak prisiljeni rabelj je dobil za »nagrado« 3 cigarete. Kasneje pa je seveda tudi sam dobil vrv za vrat.

V nekem taborišču so iz ujetnikov sestavili 60 mož broječi orkester, ki je moral igrati, kadar so ss-ovski stražniki izbirali in gnali žrtve na morišče.

Eichmann, ki je prve dni zbujal videz mirnega človeka, počasi izgublja svojo mirnost. Med izpovedmi prič si začne večkrat tiščati ušesa, nekajkrat pa je izbruhnil, češ da priče lažejo. Kadar česa ne more utajiti, se pa izgovarja, da je samo poslušno izvrševal višja povelja. Izraelski državni tožilec je napovedal, da bo razprava trajala okoli mesec dni.

Oženil se bo Hussein I., 25-letni kralj arabske države Jordanije. Zaročil se je z dekletom, ki je po rodu sicer Angležinja, po veri pa dobra mohamedanka. »Je pač bila Allahova volja, da sem našel izvoljenko svojih sanj. Dolgo časa sem okušal samoto, ki mi je žrla srce«, je utemeljil vladar svoj sklep.

Vierter offener Brief

an den Verfasser der im Kommissionsverlag der Carinthia erschienenen Broschüre »Minderheit ohne Maske«, Herrn

HERMAGORAS SCHRIBAR.

Sie formulieren Ihre Volkstums- und Sprachentheorie für Kärnten zusammenfassend mit folgenden Sätzen Ihres Memorandums der Südkärntner: »Die Sprachfrage in Südkärnten hat ihrem Wesen nach mit Deutsch oder Slowenisch selbst wenig zu tun, sondern ist vorwiegend eine politische Frage: ob Südkärnten weiterhin zu Kärnten und zum freien Westen gehören oder in Zukunft ein drittes Mal in Gefahr kommen soll, als »Slowenisch-Kärnten« zum Balkan geschlagen zu werden. Deshalb gibt es in dieser Frage kein Zurück.« Diese Ihre Stelle hätten auch wir fettgedruckt, wie Sie es selbst tun, und wir raten jedem Leser, daß er sie langsam und überlegend liest. Wir stellen somit fest:

1. Ihre Gedanken dieser Stelle lauten gemeinverständlich folgend: Wer sich in Kärnten als Slowene bekennt, bekennt sich damit zum Balkan und zum Osten. Wer sich nach Ihrer Meinung im Lande als Slowene bekennt, ist also Staatsverräter. Und Sie schlagen die Feststellung dieser Verbrecher als Minderheitenfeststellung vor. Die verfassungsrechtlichen Bestimmungen des Minderheitenschutzes sollen nach Ihrer Meinung folgerichtig den Schutz der Mehrheit vor diesen Verbrechern betreffen. Für Sie gibt es in dieser Frage kein Zurück.

2. Im Mai sollen die österreichisch-italienischen Südtirolbesprechungen in Klagenfurt fortgesetzt werden. Wir würden Sie, Herr Hermagoras Schribar, als den österreichischen Sprecher vorschlagen. Die zitierte Stelle Ihrer Broschüre müßte der österreichischen Vertretung und den Südtirolern die Haare zu Berge steigen lassen. Oder würden Sie im gedanklichen Salto mortale nach echter Hitlermanier alle Rechte für sich und kein Recht für die anderen gelten lassen?

3. Übrigens wartet Ihre Diffamierung der subjektiven Volkstumsäusserung der Kärntner Slowenen noch auf die Stellungnahme der offiziellen und offiziellen Stellen des Landes und Staates. Das weitere Schweigen dieser Stellen müßte bedeuten, daß es auch für sie »in dieser Frage kein Zurück gibt« und daß sie mit der FPOe und »ihrem Schuß ins Schwarze« konform gehen. Wer schweigt, scheint übereinzustimmen.

4. Noch eine persönliche Frage, Herr Hermagoras Schribar: Im Zusammenhang mit Ihrer Person sind uns verlässliche Informationen zugegangen. Aus diesen stellen wir heute fest, daß Sie den »Windischen« Ihres Arbeitsbereiches Jahre hindurch grundsätzlich das Recht der Muttersprache verweigern. Ist das die praktische Verwirklichung Ihrer Theorie? Oder ist Ihre Broschüre obendrein eine Selbstverteidigung vor Ihrem eigenen Gewissen?

Rat der Kärntner Slowenen

Katanga, najbogatejša provinca Konga, se bo vendarle uklonila Združenim narodom, je v mestu Coquatville izjavil njen vladar Moisse Tshombe, ki se ondi mudi na konferenci kongožanskih politikov. Do te odločitve je prišel potem, ko se je sprl s svojimi kolegi ter se hotel vrniti domov. Prišel pa je samo do letališča, kjer so ga čete osrednje kongožanske vlade zaprle, obenem z ostalimi politiki tako dolgo, dokler se ne sporazumejo, kar se je kmalu zgodilo.

Kmečka gospodarska zveza

priredi

v nedeljo 14. majnika ob pol 3. uri popoldne pri Tišlerju v št. Janžu

ROŽANSKI KMEČKI DAN

Spored:

1. Pozdrav predsednika Kmeč. gospodarske zveze
2. Šentjanški mešani zbor
3. Ples deklet
4. Govora: G. Mirko Kumer z Blata, svetnik Okrajne kmetijske zbornice; prof. dr. Valentin Inzk o, predsednik Narodnega sveta
5. Zbor »Rožanskih fantov«
6. Igra »Lepa Vida«

Med odmori igra šentjanški tamburaški zbor.

Vstopnine ni!

Vabi osrednji odbor.

Politični teden

Po svetu . . .

Dva praznika, nedelja in sledeči ponedeljek, prvi maj, sta le za kratko prekinili mednarodni politični vrvež, ki ima sedaj kar štiri živa ognjišča: Francijo z Alžirjem, Kubo, Kongo in Laos.

Zmagoviti De Gaulle čisti

Po štirih napetih dneh alžirskega upora štirih francoskih generalov (Challe, Jonhand, Zeller in Salan), ki se ne morejo sprijazniti, da je čas nekdanje francoske slave (»Gloire«) in kolonialnega imperija minil, je »zmagovalec« De Gaulle začel čistiti mizo nereda, ki ga je zapustil upor.

Počasi pa prihajajo na dan podrobnosti, ki potrjujejo da se kljub De Gaullovi popolni zmagi nahaja Francija v globoki notranji krizi. Analiza upora v Alžiru ter dogodkov v Franciji je pokazala dveje:

V Alžiru je upor po začetnih uspehih propadel zaradi tega, ker se je moštvo, to je rezervisti in vojni obvezniki, ki služijo v polmilijski francoski armadi ondi, sabotali povelja svojih častnikov, ki so se po večini bili priključili upornim generalom, enako kot večina civilnih upravnih uradnikov. Posebno velika je bila pasivna upornost pri letalstvu. Tako je udar prinesel na dan dvojno neposlušnost, namreč oficirjev proti zakoniti vladi, ter moštva proti oficirjem. S tako vojsko pač ni moč voditi nobene vojne. Le mornarica v alžirskih vodah pod poveljstvom admirala Queilla je ostala zvesta De Gaulleu.

Puščiti so nameravali se najprej z naglimi operacijami polastiti vsega Alžira nato pa poslati padalske oddelke z letali v Francijo. Toda že v Alžiru ni šlo vse po načrtu. Zaradi množične sabotaže vojakov v Alžiru ter prebega celih jat transportnih letal, je postalo izkrcanje v Franciji neizvedljivo in s tem upor obsojen na neuspeh.

V Franciji sami pa drugačna slika: Povelja De Gaulle, da se je treba upreti slehernemu izkrcanju iz Alžira, če treba tudi z orožjem, so podrejeni poveljniki le z obotavljanjem, po večdnevni zamudi sporočili svojim vojakom. Med francoskimi četami v Nemčiji, (50.000 vojakov) pa je bilo celo zaprtih več višjih častnikov, ki so bili povezani z uporniki.

Francija pa je hudo oslABLJENA

De Gaulle je moral odrediti vpoklic rezervistov, kajti zaradi vojne v Alžiru, je večina francoske vojske ondi in tako pravzaprav v matični deželi ne bi bilo zadosti čet, da bi se bile mogle upreti elitnim edincem iz Alžira. Do zloma upora v samem Alžiru iz razlogov, ki smo jih navedeli prej, torej De Gaulle ni mogel vedeti, kaj se bo zgodilo v Franciji.

Upor je razgalil notranjo razklanost Francije, posebno pa moralno črnost vojaščin, oz. oficirskega zbora, ki bi moral biti najzvestejši služabnik zakonite vlade. Zaradi tega je De Gaulle dejal, da je upor sicer zatrt, toda zaradi škode, ki jo je prizadel Franciji, le-ta ne bo nikdar več tista, kot je bila prej.

Alžirski domačini so se za časa upora zadržali mirno, kajti »izgnanska alžirska vlada« Ferhata Abbasa je izdala geslo, da je podvig generalov »zadeva med Francozi samimi«. Bila je to zelo modra gesta, kajti alžirski napadi na Francoze bi najbrž zopet postavili Francoze v domovini pred težko izbiro: da pustijo na cedilu »rojake v stiski« ali pa sledijo pučistom proti zakoniti vladi.

Pač pa je takoj po zlomu vojaškega udara Ferhat Abbas sporočil pariški vladi pripravljenost, da se udeleži pogajanj v švicarskem mestu Evian, ki bi se naj začela dne 11. maja. Zaradi upora generalov je Francija oslABLJENA in zato je sedanjí položaj za Ferhata zelo ugoden.

Kuba — sovjetska predstraža ob Ameriki

Na otoku Kubi v Karibijskem morju, komaj eno uro poleta od obale Amerike, pa diktator Castro po ponesrečeni »invaziji« njegovih po Ameriki podpiranih nasprotnikov slavi svoje zmagoslavje. Od kakih 1000 »vdornikov«, ki so se izkrcali, jih je dobri dve tretjini končalo v ječah, kjer jih Castro obiskuje in z njimi debatira, seveda pa vse snema televizija in oddaja po deželi.

V Washingtonu v zadregi molče, v Moskvi pa so slavili letošnji prvi maj v znamenju kubanske zmage z raketnimi para-

dami. Gagarin, prvi letalec v vesoljstvu je bil na častni tribuni, Castro pa je dobil »Leninovo odlikovanje«. Govori na Rdečem trgu pri mogočni paradi z raketami pred Kremljem v Moskvi so pa poveljevali sovjetsko zmagoslavje na zemlji in v vesoljstvu. V kubanski prestolnici Havani pa je Fidel Castro pred milijonsko množico napovedal preureditev Kube v »sovjetsko socialistično republiko«, kar brez volitev, češ da zaradi enoumne volje ljudstva itak niso potrebne.

Ameriška vlada pa je spričo tega razvoja svetovala svojim državljanom, ki so še na Kubi, da otok zapuste. Ponavadi države store kaj takega, le če računajo z izbruhom vojne. O resnosti položaja priča tudi povelje ameriškega vojnega ministrstva, ki je čez noč preklicalo premestitev 6000 vojakov prek orjaškega »zračnega mostu« v Evropo, kjer bi se naj udeležili velikih vojaških manevrov sil Atlantskega pakta. Zračni most bi naj pokazal in preizkusil okretnost in naglico ameriških čet »v primeru potrebe«. Vzroki za preklic povelja — do-

. . . in pri nas v Avstriji

Vsak si koalicijo drugače predstavlja

Zaradi praznikov politika ni povsem po dila. Tako predstavniki OeVP, kot SPOe so v svojih govorih k prvemu maju obravnavali temeljna politična vprašanja, ki jih je moč na kratko označiti z eno samo besedo: koalicijska.

Podkancler dr. Pittermann je v imenu socialistov na nekem zborovanju na Dunaju znova poudaril, da je vlada obeh največjih strank najboljša za državo in se je pri tem skliceval na Belgijo, kjer je po ostrih notranjih bojih, ki so prek stavk in nemirov vodili do padca krščansko-demokratske vlade, razpusta parlamenta in novih volitev. Po teh je bila sestavljena koalicijska vlada krščansko-demokratske stranke in socialistov. Vlada ene same stranke in izključitev drugih vodi do oslabitve demokracije. Svoja izvajanja je zabelil še z očitkom avstrijskim meščanskim političnim krogom, češ da niso odporni proti »totalitarnim skušnjavam«, kot kaže zgodovina prve republike. Zato morajo biti socialisti vedno »pri roki«, kot zanesljivi čuvaji, da se sedaj kaj takega znova ne pripeti.

V imenu OeVP pa je na zborovanju namočenske organizacije prosvetni minister dr. Drimmel dejal, da so se skorajda vse prerokbe »očeta socializma«, Marksa, izkazale kot zmotne. Kljub temu pa je bila še pred kratkim na zborovanju nekih »ve-rujočih socialistov« postavljena trditev, da so papeži v svojih socialnih okrožnicah izražali sicer svoja dobronamerna mnenja, da so pa govorili v zrak ter da je Marks vendarle v vsem imel prav. Resnica pa je, je nadaljeval dr. Drimmel, da so se načela papeških krščanskih socialnih okrožnic v raznih državah in upravnih sistemih izkazala kot učinkovita.

Kam plove koalicijska?

Glede vladne koalicijske pa je poudaril, da je le-ta bila dobro zavarovan konvoj (skupina ladij), ki nas je prepeljal preko nevarnih časov zasedbe, da nas pa sedaj ne sme zapeljati na levo k rdečemu bregu. Petnajst let koalicijske je v marsikaterem Avstriju vzbudilo mnenje, da so se socialisti opustili razredno-bojne zahteve, demonstracije, nemire in razbijanje. Vendar tega mnenja ne smemo vzeti za čisto zlato. Tu di stavek, da je bolje imeti »razredno-bojne socialiste za zeleno mizo pri pogajanjih, kot pri demonstracijah na ulici«, je treba sprejeti s previdnostjo. Vprav dogodki v Belgiji vsiljujejo vprašanje, kakšna bojna sredstva bi socialisti dovolili kakšni drugi stranki, ki bi se hoteli postaviti v bran proti njenim diktatom in samovolji? Zato OeVP ni pripravljena, da postane pomagatelj k socialistični Avstriji.

Te izjave kažejo, da med obema koalicijskima partnerjema ni zaupanja še manj pa ljubezni ter da ju slej ko prej držita skupaj razum in interes — ter tiho upanje, da bo pri naslednjih volitvah eden prekanil drugega . . .

Obisk švedskega kralja

Dunaj je bil minuli teden spet pri svojem najljubšem opravilu, namreč slovesnosti na čast tujim vladarjem, ko lastnih

čim ostanejo prizadete čete še vedno v strogi pripravljenosti — je položaj na Kubi, kjer bi ameriška vlada »ukrenila svoje«, ako bi Castro pri sovjetizaciji dežele šel naprej, morda pa tudi Laos.

Laos — primer komunistične taktike

V Laosu, kjer bi že 25. maja naj nastopil premirje, kot so v Moskvi obljubili britanskemu poslaniku, še ni miru.

Kljub temu, da so vladne čete poslale parlamentarce v komunistični glavni stan, pa čete komunistične organizacije Patet Lao, prodirajo kar naprej. Moskovska vlada se izgovarja češ, da so »zaradi razdalj nastale težave pri vzpostavitvi zveze«, vse pa kaže, da hočejo komunisti izrabiti čas, da zasedejo čim več Laosa, preden se sestane mednarodna nadzorna komisija. Ob južni meji dežele se pa v sosednjem Siamu zbirajo ameriške sile, da rešijo, kar se rešiti da, če se vobče še da kaj rešiti. Laos, blazina med zapadnim in vzhodnim svetovnim blokom v Aziji, je povečini že v komunističnih rokah, gre le še zato, da se prepreči neposredno ogrožitev južnega Vietnama. In Siam, ki pripadeta zapadnemu taboru. Po zadnjih vesteh pa bo menda le prišlo do premirja.

nima več. Topot je častil švedskega kralja Gustava Adolfa. Mož se rad vozi okoli po svetu in se peča s svojim najljubšim opravilom, da grebe po zemlji in išče starine. Na Dunaju so mu med drugimi starinami razkazali tudi cesarsko zakladnico, kjer se je švedski kralj dolgo ustavil pri habsburški cesarski kroni. Morebiti se je zamislil, kako je vse minljivo na svetu. Pa njemu ne grozi nobena nevarnost za krono, kajti on kraljuje, vladajo pa zanj ministri. Zato se ti menjavajo, eni odhajajo drugi prihajajo, on pa vedno ostane.

Prišel je tudi na Koroško, kjer si je ogledal izkopenine na Štalenski gori (Magdalensberg) ter obiskal drugega ljubitelja starin, grofa Khevenhüllerja na Visoki Ostrovi. Ta mu je pokazal starinski prapor polka, ki je postavil na noge v 16. stoletju neki njegov prednik ter se v 30-letni vojni boril na strani švedov proti cesarskim.

Napetost zaradi Južne Tirolske

Najdba orožja, ki je menda bilo namenjeno na Južno Tirolsko, pri nekem tirolskem novinarju v Innsbrucku, je razkrila, da so vročeglavneži še vedno na delu. Italijanska vlada je po eni strani sicer pristala na obnovev pogajanj konec maja v Celovcu, istočasno pa je podvzela ostre ukrepe na Južnem Tirolskem, kjer je bilo več oseb aretiranih. Segla pa je celo po tirolskih »turistih«, ki prihajajo iz avstrijske Tirolske preko Brennerja na Južno Tirolsko. Tako je bila zaprta gospa dr. Stadlmayer, ki ima visok javni položaj v tirolski deželni upravi, kjer je referent za južnotirolske zadeve, obenem se pa udeležuje pri »Berg-Isel-Bund«, društvu, ki si je zadalo nalogo »pomagati« Južnim Tirolcem. Bila je članica avstrijske vladne delegacije pri Združenih narodih, pri italijansko-avstrijskih pogajanjih v Milanu in bi naj bila zraven tudi pri pogajanjih v Celovcu. Zasedaj pa še sedi v zaporih v Boznu.

Zvezni kancler dr. Gorbach, ki je že v svoji vladni izjavi rabil zelo pomirljive besede, je novo poostritev odnošajev med Avstrijo in Italijo zaradi Južne Tirolske obžaloval. Tako se obzorje nad bližajočimi južnotirolskimi pogajanjmi zopet temni.

Predvolilni mir

Pri nas na Koroškem pa je po malo razburljivem zasedanju deželne zbornice, na katerem so bile vse važnejše zadeve odložene »na boljše čase« zavladalo pravo mrtvilo. Med drugim se je deželni zbor pečal tudi z osnutkom novega lovskega zakona, ki je v zadnjem času zbudil precej hrupa. Zaradi spremenjenih razmer, posebno divjačine, ki dela hudo škodo na poljih in v gozdovih, se je res izkazala potreba po gotovih spremembah. Vendar glede tega ni zakon prinesel kakih temeljnih novosti. Najvažnejša sprememba bi bila v tem, da bi razpolaganje z lovskimi pravicami prešlo od sedanjih »lovskih skupnosti« na občine.

Ta osnutek pa je povzročil v širokih kmečkih plasteh mnogo negotovanja, zato je vlada pristala na »sporazumno« odgoditev. Razumljivo: bližajo se volitve v Kmetijsko zbornico v jeseni.

SLOVENC

doma in po svetu

Kardinal Tisserant maševal za Jurčiča

Č. g. dr. Ferdinand Kolednik se je bil pred časom obrnil s pismom na kardinala Tisseranta, dekana kardinalskega kolegija v Rimu, s prošnjo, da dne 3. maja ob 80. obletnici smrti Josipa Jurčiča daruje sv. mašo za tega priljubljenega slovenskega pisatelja.

Dne 21. 4. je kardinal Tisserant odgovoril:

»Daroval bom sv. mašo po posebnem namenu, ki ste mi ga navedli ter na splošno po Vaših namelih. Iz srca želim, da bi Slovenci bili svobodni in srečni.«

Gospod Janez Hladnik — monsignor

Sv. oče Janez XXIII. je imenoval č. g. Janeza Hladnika dolgoletnega slovenskega izseljenskega duhovnika v Argentini, za monsignora, da mu tako tudi javno izkaže zahvalo sv. Cerkve za njegovo neutrudno dušnopastirsko delo med slovenskimi verniki v Južni Ameriki.

Že v dobi med obema svetovnima vojnama je č. g. Hladnik kot mlad duhovnik odšel v Argentino ter opravljal dušno pastirstvo med tamošnjimi Slovenci. Iz Primorske, ki je takrat ječala pod diktaturo italijanskega fašizma, so se Slovenci v velikem številu izseljevali v Argentino. Med našimi rojaki si je zaradi svojega blagega značaja s požrtvovalnim delom pridobil veliko priljubljenost, ustvaril si pa je tudi izvrstne zveze z argentinskimi oblastmi.

Po koncu vojne je zastavil vse svoje moči, da pomaga novim izseljencem, beguncem iz Slovenije, ki so živeli v taboriščih v Avstriji, Nemčiji in Italiji. S svojimi zvezami je takoj dosegel vselivno dovoljenje za Slovence, ki jih je potem več tisoč odšlo v Argentino.

Jubilej kanonika Omana

Pred 25 leti je v farni cerkvi sv. Lovrenca v Newburgu v Združenih državah bil slovesno ustoličen za častnega kanonika ljubljanske škofije č. g. John Oman. Čeprav je po svoji službi pripadal škofiji Cleveland, ga je tedanji ljubljanski škof dr. Rožman imenoval za častnega kanonika ljubljanske škofije, v zahvalo za požrtvovalno dušnopastirsko delo med slovenskimi rojaki v Združenih državah. Leta 1935 je namreč škof dr. Rožman obiskal Združene države in g. Oman je škofa spremljal po razsežni državi od ene do druge slovenske župnije. Delal je to, kot je zapisal takrat škof Rožman v imenovalni listini »z veliko skrbnostjo in požrtvovalno ljubeznijo.«

Ustoličenje je izvršil sam clevelandski škof Schrembs z veliko slovesnostjo. Kasneje je kanonik Oman bil deležen še drugih cerkvenih časti, postal je monsignor in papežev hišni prelat, toda vselej je — kot Slovenec — visoko cenil odlikovanje slovenskega škofa. Po letu 1945 je mogel škofu Rožmanu znova izkazati svojo hvaležnost: Ko se je škof kot begunec preselil v Ameriko, mu je prelat Oman ponudil streho ter mu tako omogočil njegovo veliko nadpastirsko delo, ki je obsegalo Slovence, raztresene po vsem širnem svetu, dokler ni trpečega in ljubečega škofa Stvarnika poplival po plačilo.

Akcija za Mohorjeve knjige v Braziliji

Č. g. Ludovik Ceglar, ki se je pred dobrim letom naselil v brazilskem vlemestu Sao Paulo ter se posvetil dušskrbstvu med našimi rojaki ondi, si prizadeva tudi za širjenje knjig Mohorjeve družbe v Celovcu. Dosegel je izredno lep uspeh in pridobil je prek 100 novih naročnikov. Njegova hvalevredna akcija je naletela na zelo ugoden odziv med starimi in novimi naseljenci. Nekdo je dejal: »Pomagati moramo koroškim Slovincem, tem velja naša prva skrb!«

Slovenski muzikolog v Teheranu in Tokiu

Profesor Akademije za glasbo v Ljubljani, prof. Vladimir Cvetko, ki je med drugim spisal obširno »Zgodovino glasbe na Slovenskem«, je na povabilo perzijskih muzikologov predaval v Teheranu na mednarodnem kongresu za glasbeno vedo. Od tam se je prof. Cvetko podal naprej v Tokio na Japonskem, kjer je tudi predaval na mednarodnem muzikološkem sestanku.

Slovenski oktet v Švici

Na povabilo »Eurovision« združenja evropskih televizijških družb, je pred kratkim sloviti »Slovenski oktet« iz Ljubljane nastopil na mednarodni javni oddaji, ki nosi naslov »Musique aux Champs Elysees« (Glasba elizejskih poljan).

Dva cvetoča slovenska denarna zavoda

Skupščini dveh slovenskih denarnih zavodov Kmečko-obrtniške posojilnice in hranilnice na Opčinah in pa Kmečke banke v Gorici, ki sta bili pred kratkim, pričata o razveseljivem gospodarskem napredku naših rojakov ob Jadranu.

Kmečko-obrtniška posojilnica in hranilnica na Opčinah ima sedaj 205 milijonov vlog kot je poročal njen predsednik Josip Podobnik. Goriška Kmečka banka pa ima 300 milijonov vlog in je za leto 1961 predložila proračun 1.839.547 Lit.

Bergov album Koroške

(Ob razstavi v Münchenu)

V mestni galeriji v Münchenu, ki ima svoje prostore v mestnem središču, v »Lembach Palais« blizu »Propileje«, je bila po enomesečnem trajanju zaključena osebna razstava slikarja Wernerja Berga iz Rutarjevega pri Galiciji v Podjuni. Slučaj je hotel, da sem se za časa razstave kratko mudil v Monakovem, zato sem izkoristil priložnost da sem si razstavo ogledal, ne le zato, da še enkrat vidim umetnikova dela, ki jih je — kot vsako resnično umetnino — vredno vedno znova ogledovati, temveč zato, ker sem bil tudi radoveden, kako koroška pokrajina in njeni ljudje učinkujejo v velikem umetnostnem svetu, ki je po nekaterih svojih najboljših delih zastopan v tej galeriji.

Čas obiska je bil neugoden, zadnji dan, popoldne takoj po kosilu, in še na soboto pred dvema praznikoma, ko ponavadi meščani gredo ven, na deželo. Vendar je bilo v dvoranah še precej obiskovalcev. Bili so resni, povečini v srednjih letih, skoro vsak pa je imel v rokah eleganten katalog. V njem je poleg seznama lahko bral spremeno besedilo, v kateri direktor galerije Hans Konrad Röthel, eden najpomembnejših sodobnih nemških umetnostnih strokovnjakov, takole predstavlja Berga in njegovo delo:

»Kmet, na čigar samotnem domu, visoko nad dolino Drave, zveš najnovejšo iz pariškega umetnostnega življenja; doktor političnih ved, ki obdeluje svojo zemljo in redi prašiče; človek, ki se z rokami, glavo in čustvom oklepa svoje izvoljene domovine; v celoti pa slikar: Werner Berg.

Življenjska in umetniška osamljenost se pa v njem z duhovno povezanostjo s svetom združuje v celoto, ki jo izraža z besedami Kirgegaarda: Ostati moram tu, kjer sem, in se notranje prenavljati.

Iz obilice risb, ki se zdi neskončna, raste misel v podobo. Njen izvor leži v živem stiku z okolico — s hišo in kmetijo, z gozdom in nočjo, predvsem pa z ljudmi, temi zaprtimi slovenskimi kmeti, katerih pobožnost in otožnost odmeva v njegovih podobah. Werner Berg opazuje svoj svet z odmaknjenostjo tujca, obenem pa z zamaknjenostjo tistega, ki ljubi.

Werner Berg pa v svoji umetniški izpovedi z naslovom »Izvoljena domovina Spodnja Koroška« pripoveduje, kako je kot meščan s Porenja preko Dunaja pred več kot 30 leti prišel v Podjuno, kjer je ostal.

»Spodnja Koroška, ki je tako odmaknjena in je tako malo razkričana, da se poplava tujcev razlije vselej zapadno od Celovca, se mi je kmalu priljubila. Od vsega početka so se mi ti ljudje, koroški

Slovenci, katerih bistva še nisem nikjer videl pristno prikazanega, zdeli neobičajni ter da jih ni moč vkleniti v noben vzorec. Bilo bi prav tako bedasto kot zmotno, jih zapostavljati, neumestno pa je tudi vsako ceneno idealiziranje. Katoliška vernost, združena s prдавno tradicijo, neuklonljiva pridnost in nezaupnost proti vsaki kričavosti, pa tudi proti vsemu preveč jasnemu, označujejo to ljudstvo.

»V izredni pestrosti pokrajine se vrašča slovansko-slovenska temeljna vsebina s koroško, ob neposredni sosesčini z romansko-latinsko.

Pred obiskovalcem se nato v 80 podobah (barvnih oljnatih slikah in črno-belih grafikah) pokažejo pokrajine v vseh letnih časih, ponoči, podnevi in v somraku, živali, rastline, ljudje pri delu, na poti, v cerkvi, v gostilni, na pokopališču, otroci, dekleta in fantje, moške in žene, starke in starci. Skratka, album naše koroške zemlje in naših ljudi.

Monakovsky časopisje, med katerimi so nekateri največji nemški listi sploh, je razstavo vseskozi ugodno ocenilo in skorajda brez izjeme omenilo značilnost slovenskih motivov Bergovih slik. Dnevnik »Münchner Merkur« pa je razstavo proučeval za »višek letošnje umetnostne sezone«.

Bergove podobe sem že prej večkrat videl. Poznajo jih tudi naši bralci iz številnih reprodukcij v našem listu. Vendar sem jih ob tej razstavi v Monakovem spoznal v še novi luči. Nam na Koroškem prijajo zato, ker v njih — v razliko od del drugih tukajšnjih slikarjev — začutiš »nekaj do-

Werner Berg: Speče kokoši

mačega«, kot je pred leti, ob razstavi v Celovcu, zapisal naš list. V svetovljanskem okolju monakovske galerije, v družbi nemških in francoskih mojstrov, ob Kandinskem, Noldeju in drugih, sem pa se še bolj zavedel, da izpoved Bergovih slik — morda prav zato, ker je iskrena, ker brez olepšav, a tudi brez prikrievanj podaja naš domači slovenski koroški svet — vendar sega mnogo dalje: da je tudi del, dostojen del — obče človeške usode in umetnosti, ki ne pozna ozemeljskih in jezikovnih meja.

a. l.

Tolmačiti pri Združenih narodih je težko

Pri Združenih narodih so razprave v angleščini, ruščini, francoščini in španščini, ki so priznane kot uradni jeziki. Vendar lahko zastopniki držav govore kar v svojem jeziku, kar prevajanje v »uradne« jezike še oteži. Posebno izvežbani tolmači prevajajo govore sproti v omenjene jezike, pa tudi v kitajščino, če je potrebno.

V steklenih kabinah sedijo tolmači s slušalkami na ušesih in prevajajo. Menjajo se. Njihovo delo je naporno, odgovorno in — zanimivo. Tolmači so moški in ženske, še mladi, vseh narodnosti. Ti ljudje imajo zelo dober spomin, vsaj v začetku trdne živce, izredno hiter refleks. Predvsem pa znajo dobro vsaj dva jezika — dva svetovna jezika.

Tolmači niso literati, niti v smislu prevajalcev literarnih del. »Zapomnite si, da ste gramofonske plošče,« je govoril pred-

stojnik visoke šole za tolmače v Ženevi svojim učencem na predavanjih. »Ni vaša stvar kaj izpuščati ali dodajati. Vaša dolžnost je, tolmačiti to, kar drugi govorijo.«

Toda te »gramofonske plošče« nikakor niso pasivni roboti, ampak ljudje z izredno veliko inteligenco, predvsem pa temeljiti poznavalci jezika, v katerega in s katerega prevajajo. Toda ne samo poznavalci jezika, temveč tudi poznavalci književnosti v istem jeziku, zgodovine in gospodarstva, razmer...

Vrh jih doseže samo nekaj. Morda izmed sto kakih pet slušateljev. Vrh pa je v temle izpitu: po končanem šolanju poslušati več minut dolgo besedilo in ga nemudoma — v celoti in brez vsake napake — prevesti v določen jezik. To ni tako preprosto, posebej če je besedilo težko. »Odličnjaki« in »prav dobri« gredo po navadi v Združe-

ne narode, drugim pa, ki so »izdelali«, je do zadnjega zagotovljena služba kjer koli. Tolmačev je namreč še zmerom premalo. Vsaj dokler ne pridejo roboti...

Delo aktivnega »simultanega« tolmača, to je takega tolmača, ki sproti prevaja govor, je tako naporno, da vzdrži povprečno šest let na tem delovnem mestu. Pozneje seveda preide na manj naporno »pismeno« prevajanje.

Seveda ima tudi ta stroka svoje junake, fenomene in čudake. Pred vojno je tolmačil v Društvu narodov neki Rus (vedno je imel rožo v gumbnici), ki si je od polurnega govora morda zabeležil nekaj čačk v svojo beležnico. Tako je brezhibno prevajal, ni izpustil niti ene besede, niti ene misli. Celo glas in kretnje govornikov je posnemal.

Tolmači po navadi ne uporabljajo konvencionalne stenografije. Vsak ima svojo stenografijo, ki pa je za vsakogar drugega nečitljiva. Toda pri tem igra najpomembnejšo vlogo spomin. Ko so tolmače spraševali, kaj je najtežje prevajati, so se na splošno trinjali, da je najtežje prevajati pregovore in rekla, ki so značilna za posamezne jezike. Nekdo je povedal tole resnično anekdoto: neki delegat je med govorom uporabil primero mačke, ki bega po hiši. Tolmač je našel nekaj podobnega v svojem jeziku, le da je namesto mačke nastopil pes. Toda delegat je svojo primero dalje razvijal: mačka mu je zbežala iz hiše in plezala na drevo. Tolmač pa je seveda moral s svojim psom ostati pod drevesom, ker psi pač ne znajo plezati po drevju... (Dalje prihodnjič)

FRAN ERJAVEC:

309

KOROŠKI SLOVENC

(III. del)

Seveda je to dobro vedel tudi Metternich, toda na drugi strani se je v enaki meri tudi bal okrepitve Prusije in nenasitnega ruskega imperializma, obenem pa tudi svobodoumnih vrenj nemškega meščanstva, ki bi moglo resno ogroziti reakcionarni režim v Avstriji. Ker ni torej zaupal ne Rusom in ne Prusom, razen tega pa še poznal medsebojno nezaupanje carja in pruskega kralja, je smatral za najugodnejšo rešitev to, da ponudi svoje posredovanje in pridobi Napoleona, da bi se zadovoljil n. pr. z mejami v smislu lunevillskega miru (iz l. 1801), se odrekel pokroviteljstvu Porenске zveze in Varšavske velike vojvodine ter raznim severnonemskim obmorskim mestom. S tem je upal Metternich zadovoljiti Pruse in Ruse, ohraniti nekako ravnotežje sil, ustvariti trajen mir in z vsem tem rešiti tudi režim v svoji državi; če bi pa Napoleon ne pristal na navedeno popuščanje, potem bi se seveda tudi Avstrija v primernem trenutku pridružila protifrancoski koaliciji.

Ker je bil pa Napoleon voljan Avstriji vrniti le Ilirijo in vzpostaviti portugalskega kralja, odločno je pa odklonil vse druge avstrijske predloge, se je tudi Metternich odločil za protifrancosko zvezo, nadaljeval pa nekaj časa navidezna pogajanja le še zato, da pridobi na času in izvede mobilizacijo. Meseca aprila l. 1813 je poslala v Pariz generala Schwarzenberga s ponovnimi predlogi v navedenem smislu; doma pa so razni vojni nestrpnosti že začeli priganjati k intervenciji. Napoleon je pristal na par nepomembnih koncesij, čeprav je Schwarzenberg že odkrito izjavil, da bo tudi Avstrija dvignila svoje orožje proti tistemu taboru, ki bi ne sprejel njenih »pravičnih« posredovalnih predlogov. Medtem se je spričo Steinovih groženj zatekla pod avstrijsko okrilje že tudi Saška, vršila so se zaupna pogajanja

z Bavarsko in iz Neaplja je tudi izdajalski Murat poslal na Dunaj ponudbo, da se dvigne proti Napoleonu, ako mu zavezniki zagotovijo njegovo kraljestvo.

Napoleon je od Metternicha zahtevano kapitulacijo odklonil, ker se sploh še ni smatral premaganega in ker je upal, da bi moral z bliskovito vojno potolči Pruse in Ruse (kakor l. 1807) ob Visli ali ob Labi, še preden bi mogla poseči vmes tudi Avstrija. Upravičeno se je tudi bal, da bi z mirom nudil svojim nasprotnikom le dovolj časa, da bi prišli s še večjimi zahtevami, a razen tega je ruski car itak skrajno nerad pristal na avstrijsko posredovanje, Angleži so ga pa celo gladko odklonili in hiteli z vso paro tudi od svoje strani z organizacijo nove velike protifrancoske koalicije.

Avstrija tedaj še nikakor ni bila pripravljena. Schönbrunnski mir ji je sicer dovoljeval armado 150.000 mož, toda spričo pomanjkanja denarja je imela v začetku l. 1813 komaj 60.000 mož, pripravljenih za boj. Izdani so bili zopet novi bankovci in pozvani pod orožje nadaljnjih 40.000 mož, katerim je pa primanjkovalo vsega. Tako se je nudila spomladi l. 1813 Napoleonu zadnja možnost, da bi strl Pruse in Ruse, na kar se je tudi pridno pripravljala. Še iz Moskve je že prejšnjo jesen odredil poziv novih rekrutov, pozval iz Španije večino svojih tamošnjih čet in uvrstil je v redno armado tudi narodne straže, a po raznih trdnjavah v podvrženi Nemčiji je taborilo še mnogo nedotaknjenih čet. Ker so vse francoske tovarne delale noč in dan za orožje in za drugo opremo, je brez večjih težav vso to novo vojsko (okoli pol milijona mož) zadovoljivo oborožil, ni pa mogel dobiti več zadostno konj, tako da je mogel začeti vojno komaj s par tisoč konjeniki, in tudi finance so mu povzročale velike skrbi. Da bi se polaskal Avstriji, je postavil posebno regentstvo s cesarico Marijo Luizo na čelu in, da bi si pridobil večjo naklonjenost katolikov, se je skušal pomiriti s papežem, toda vsestranske žrtve, ki jih je bil to pot zahteval od svojega naroda, so postale le prehude. Ohranil mu je sicer še vedno nesporno zvestobo, toda že brez vsakega navdušenja.

V takih okoliščinah je zapustil Napoleon dne 15. IV. 1813 Pariz in se podal k svoji mainski armadi, ki je napredovala proti Saali, dočim se je podkralj Evgen pomikal proti Labi. Koncentracija francoskih čet se je zaključila dne 28. IV. in v naslednjih dveh dneh so prekočile Saalo med Hallejem in Weimarjem. Štele so 150.000 mož, dočim so jih imeli Prusi pod poveljstvom Wittgesteina in Blücherja le 43.000, Rusi pa 58.000, razen tega pa so bili oboji skupaj brez izkušenega vrhovnega poveljnika, ker je Kutuzov prav tiste dni umrl. Enako je pa tudi francosko armado jako slabilo pomanjkanje konjenice in tudi več njihovih generalov je bilo le malo izkušenih v poveljevanju večjih vojnih zborov. Nemci in Rusi so bili raztegnjeni vzdolž Mulde, toda dočim so Nemci hoteli napasti pri izlivu Mulde, je pa čakal car pod hribovjem, da bi napadel francosko armado v bok.

Tedaj je izvedel Napoleon enega svojih najlepših manevrov: sklenil je udariti na Leipzig, pregaziti nasprotnike, nato pa kreniti proti Češki in uničiti še sovražnika, ki bi prišel od tam. Prve dni meseca maja je prišlo do dveh večjih bitk pri Weissenfelsu in Lützen (2. V.) na Saškem, kjer je Napoleon vnovič temeljito potolkel Pruse, ni jih pa zaradi neprevidnosti, in počasnosti poveljnikov nekaterih svojih vojnih zborov tudi uničil, tako da so se mogli sovražniki z nepreobčutnimi izgubami umakniti na Labo. Od tu je krenil del Prusov, zasledovanih od Ney-a, proti severu, ostali Prusi in Rusi so se pa umaknili še dalje proti vzhodu na reko Spree, kamor jih je zasledoval Napoleon sam. Napad je bil odrejen za dne 21. V., da bi se mogel vrniti še Ney, ki naj bi jih bil zgrabil od strani in jim onemogočil umik. Do bitke je prišlo dne 20. in 21. V. pri Budišinu (Bautzen), kjer je v krvavem metežu padlo na obeh straneh 30.000 mož. Napoleon je vnovič potolkel Pruse in Ruse, toda Ney se je bil vnovič zakasnil in še manevriral tako slabo, da se je sovražniku vnovič posrečilo izvit se globoko v Šlezijo.

(Dalje prihodnjič)

KOTMARA VES (Kulturna prireditve)

V nedeljo, dne 30. aprila je priredila naša vrta farna mladina za sklep zimske igralne sezone lepo velikonočno igro »Mati velikonočnega veselja«, ki jo je priredil Silvin Sardenko. Igra je spisana v verzih in je za igralce zelo zahtevna. Trud se je splačal, kajti vsebina je zelo globoka in nazorno pokaže skrivnost vstajenja. Igralci so se potrudili pri podajanju težkih vlog. Posebno lepo je poživilo igro petje velikonočnih pesmi. Tako popoldne, kot tudi zvečer je bila dvorana polna občinstva, ki je z

ginjenostjo sodoživljalo žalost in veselje apostolov in prijateljev Jezusovih ob njegovi smrti in njegovem vstajenju. Farni mladini prisrčna hvala.

Slovenska filharmonija v Celovcu

V okviru kulturne izmenjave med Slovenijo in Koroško je v petek zvečer 28. aprila 1961 izvajala Slovenska filharmonija iz Ljubljane simfonični koncert. Tudi to pot je koncert Slovenske filharmonije pomenil za Celovec izreden glasbeni dogodek. O tem je pričala velika dvorana koncertne hiše, ki jo je občinstvo do kraja napolnilo.

Na sporedu so bile tri skladbe za veliki orkester: Dvořakov Karneval, Škerjančev 2. violinski koncert in Čajkovskega VI. simfonija.

Karneval — uvertura v skoro klasični obliki — je ena izmed najbolj znanih skladb češkega skladatelja Antonina Dvořaka. Je polna jasne melodičnosti in živih sinkopiranih ritmov, ki so tako značilni za češko narodno in umetno glasbo. Sloni pa na pestrih, a vedno prosojnih harmonijah. Močni orkester jo je odigral kot iz enega liva, da je poslušalce kar pridvignilo.

Druga točka sporeda je bil 2. violinski koncert slovenskega skladatelja L. M. Škerjanca. Škerjanec je najplodovitejši slovenski simfonik, lirik, ki ne ljubi hrupa. To kaže že sestava njegovega orkestra: v glavnem se naslanja na godala. Vse njegove skladbe nosijo pečat pariške šole, skozi katero je šel: vse je zasanjano in zastrto. Tak vtis napravi tudi ta skladba v prvem in tretjem delu. Drugačen je srednji del: začne v izrazitem ostrem ritmu, pa se potlej preljuje v mehko solistovo kantileno, ki jo obigrava harfa.

Stavek za solista je pisan zelo zahtevno. Pri kadenci sredi prvega dela dobimo vtis, kot da ji manjka pravega poleta. Toliko lepši pa je solistov delež v srednjem delu skladbe.

Orkestru je skladatelj odmeril običajno nalogo: uvaja, spremlja in podčrtava solista, ponekod pa tudi samostojno prinaša daljše glasbene misli, kot na primer v močnem stopnjevanju sredi prvega dela.

Solistični del je odigral mladi slovenski virtuoz Igor Ozim. Morda bi bilo želeti njegovi igri malo več sproščenosti in širkega zamaha, da bi dobila veliki blesk umetniške popolnosti. Sicer pa je podal težko skladbo z virtuosno dovršenostjo. Topli in mehki glas, ki ga je izjavil iz glasbila, se je lepo prilegal razglablajočemu značaju skladbe. Vsekako kaže mladi umetnik talent, ki ga čaka še lepa bodočnost. Iz srca mu jo želimo.

Čajkovskega VI. simfonija je tvorila drugi del koncerta. Je to največje in po vsem svetu najbolj znano simfonično delo ve-

likega ruskega skladatelja. »Pretrajljivo pesem o človeku« jo imenujejo. Ogromno delo — izvajanje traja eno uro — je iz štirih stavkov: obrobna sta počasna in žalobna, srednja veselejšega značaja, posebno tretji stavek, ki zveni kot skrivnostna romanca.

Pri izvajanju tega dela so prišle do izraza vse vrline velikega orkestra. Zares graciozno so se prelivale melodije drugega stavka zdaj po godalih zdaj po pihalih. Poseben čar je dal orkester tretjemu stavku z dinamičnimi finesami: od zaupne pritenosti do najbolj strastne viharosti. In v zadnjem stavku: kot grandiozni skladi so prituskali zadržki melodije zdaj v eni zdaj v drugi skupini instrumentov.

Zaključek v šentjakobski gospodinjski šoli

Že nad pol stoletja vabijo leto za letom dekleta iz gospodinjske šole v St. Petru vse ljubitelje koroške mladine na zaključno prireditev.

Prihitieli so predvsem skrbni starši, da vidijo izdelke svojih hčer, katere so za pol leta zaupali skrbnemu vodstvu šolskih sester. Kar čitati je bilo na njih veselih obrazih, da jim ni žal za čas, denar in druge žrtve, ko so se vendar odločili in svoje dekletke poslali v to šolo. Morda je mnogo izmed teh mater tudi dobilo svoje gospodinjsko znanje prav v tej šoli!

V dveh velikih dvorinah so dekleta razstavljala svoje izdelke. Posebno ročna dela so vzbujala pozornost; saj so nekatera že prave umetnine, ki kažejo, kaj vse zmoro mlade roke pod pravim vodstvom. Da ne bi kdo mislil, da se morajo dekleta v samostanski šoli samo »čmerno in kislo« držati, so v dokaz njihove vedrosti in mladostnega življenja postavile tudi kapelico k sv. Antonu s prošnjo: »Če svet Anton me uslišal bo in...«

V drugi dvorani pa smo videli obložene mize z najboljšimi zemeljskimi dobrotami; saj se je torta za torto vrstila, vmes pa še kolački, in srčki ter druge kuharske umetnine. Skoraj kakor v pravljici dvorani iz Indije—Koromandije...

V farni dvorani se je dvignil zastor in smo videli močno skupino deklet v pisanih oblekah — gojenke letošnjega tečaja. Pod vodstvom profesorja Miheliča so nam lepo zapele vrsto pesmi, med katerimi je zelo ugajal venček narodnih in šaljiva o pridni kokoški.

Občinstvo je bilo kot začarano, ko je izvenel v dvorano zadnji ton pretresljive skladbe; nato pa je zajel vso dvorano val navdušenega ploskanja, ki se dolgo ni hotelo poleči.

Veliki orkester Slovenske filharmonije je s tem koncertom ponovno potrdil svoj umetniški sloves, kakor ga uživa doma in v inozemstvu. To je v veliki meri zaslug dirigenta Sama Hubada, ki z večjo roko druži in povezuje pestro množino godcev v čudovito zvanečo glasbeno enoto. Samo Hubad je dirigent velikega formata. Že nekaj let sem opravlja veliko delo za slovensko instrumentalno glasbo, kakor ga je pred desetletji vršil njegov oče Matej Hubad za slovensko vokalno glasbo.

Hvaležni smo Slovenski filharmoniji za izredni glasbeni užitek, ki nam ga je te dni nudila, še posebej pa za to, da je z umetniško višino tega večera zopet potrdila, da slovenska glasbena umetnost nikakor ne zaostaja za glasbo drugih evropskih narodov.

Dr. F. C.

Naše prireditve

ŠMIHEL

Slovensko kat. prosvetno društvo »Rož« iz St. Jakoba gostuje v nedeljo, 7. majnika ob pol treh popoldne v Šmihelu pri »Šerčerju« z ljudsko igro

»PODRTI KRIŽ«.

Prisrčno vabljeni!

VOGRČE

Slovensko kat. prosvetno društvo »Rož« iz St. Jakoba gostuje v nedeljo 7. majnika ob 8. uri zvečer v Vogrčah v farni dvorani z ljudsko igro

»PODRTI KRIŽ«.

Prisrčno vabljeni!

Je še poudaril, da ne sme naše ljudstvo nikdar pozabiti, da so te gospodinjske šole, katere že nad pol stoletja z veliko ljubeznijo in izkušnostjo vodijo šolske sestre, vredne, da jih ljudstvo podpira in se jih pri vzgoji svojih otrok poslužuje. Saj le one morejo dati naši mladini to, kar je bila naša last že stoletja: ohraniti ji pravo vero in ljubezen do Boga, katerega se bo naučila moliti v jeziku svoje matere le tu; usposobiti se vsestransko za dobro gospodinjo in bodočo mater, kakor so to bile gospodinje in matere skozi mnoga desetletja, odkar izhajajo iz te šole vsakoletne gojenke; ljubiti svoj dom, ki je morda sicer skromen, a ohranja srečo pod svojim krovom, dočim je tujina premočnim dekletom le zapeljivka.

Pa tudi v odrski umetnosti so se dekleta dobro postavila. Pokazala so nam resno igro po narodni zgodbi o »Lepi Vidi«.

Tudi za smeh so poskrbeli dekleta z burko »Muzikant«, ki je zabaval gledalce tako, da bi kljub stiski še gledali in poslušali.

Zvečer so celotno proslavo še enkrat ponovili. Tudi tokrat je bila farna dvorana dobesedno natlačena. Vse to naj bo č. sestram in gojenkam v priznanje ter zagotovilo, da ljudstvo zna ceniti njih zaslužno delo!

Mestno gledališče

Petek 5. 5.: Wiener Blut, opereta (premiera). — Sobota 6. 5.: Fra Diavolo, opera. — Nedelja 7. 5. ob 15.00 uri: Wiener Blut, opereta. — Torek 9. 5.: Patsy, komedija; „torkova predstava za polovično ceno“. — Sreda 10. 5.: Fra Diavolo, opera. — Četrtek 11. 5.: Wiener Blut, opereta. — Petek 12. 5.: „Woyzeck“ in „Das Verhör des Lukulius“, drami. — Sobota 13. 5.: Wiener Blut, opereta. — Sobota 14. 5. ob 15.00 uri „Woyzeck“ in „Das Verhör des Lukulius“ drami.

Začetek ob delavnikih ob 19.30 uri, ob nedeljah ob 15. uri.

KOMORNI ODER

Sobota 6., nedelja 7., sobota 13. in nedelja 14. maja: Eine etwas sonderbare Dame, komedija. — Začetek vselej ob 19.30 uri.

Radio Celovec

PONEDELJEK 8. 5.: 14.15 Poročila, objave. Pregled sporeda. Zbori pojejo. Socialna visoka šola. 18.00 Iz našega albuma pesmi in glasbe. — TOREK, 9. 5.: 14.15 Poročila, objave. Otroci, poslušajte! — SREDA 10. 5.: 14.15 Poročila, objave. Za ženo in dekle. Kar želite, zaigramo. — ČETRTEK 11. 5.: 7.30 S pesmijo in glasbo pozdravljamo in voščimo. — PETEK 12. 5.: 14.15 Poročila, objave. Glej, ne izgubi svetle smeri... Umetne pesmi. — SOBOTA, 13. 5.: 9.00 Od pesmi do pesmi — od srca do srca. — NEDELJA 14. 5.: 7.30 Duhovni nagovor. S pesmijo in glasbo pozdravljamo in voščimo.

Mali oglas

ZA MATERE
Perlon nogavice (brez živa) S 12.—
Naglavne rute od S 8.—
Čedni predpasniki od S 13.50
pri SATTLER, Klagenfurt,
am Heuplatz.

STADLER Möbel

Was halten Sie von Politik?

Sie haben bestimmt Ihre mehr oder weniger fest umrissene Meinung. Sie haben sicherlich hier und da bessere Vorschläge zu machen. Fangen Sie doch bei der kleinen Politik an, bei der Hauspolitik: Sorgen Sie im eigenen Heim für soviel Gemütlichkeit, daß jeder der Ihren sich zu Hause am wohlsten fühlt.

- Unsere beste Reklame ist die ständig steigende Zahl zufriedener Kunden.
- Die Auswahl ist unübertroffen.
- Wir führen nach wie vor das günstigste Volks-Schlafzimmer.
- Besichtigen Sie unsere neue Teppich- und Vorhangstoffe-Abteilung.
- Beratung durch unsere Architekten und Zustellung mit eigenen Möbelautos kostenlos.
- Kreditgewährung zinsfrei durch Eigenfinanzierung und SW-Kredit bis 30 Monate.

Diese Vorteile bietet Ihnen Ihr

Haus der guten Möbel

KLAGENFURT, Theatergasse 4 . Tel. 50-24, 52-62

Sobratom in rojakom po svetu in v domovini sporočamo, da je dne 1. maja 1961 v Špitalu ob Dravi Gospod poklical k sebi po plačilo častitega gospoda

Pavla Slaparja

vzornega kateheta in spoštovanega profesorja verouka.

Pokojni je bil rojen v Tržiču na Gorenjskem dne 30. decembra 1905, po dovršeni bogoslovni fakulteti bil posvečen in je služboval pred vojno na realni gimnaziji v Kranju, nato na učiteljski v Ljubljani in po letu 1945 na realni gimnaziji v Špitalu ob Dravi.

Pogreb pokojnega je v četrtek, dne 4. maja 1961 v Špitalu ob Dravi!

Pokojnega gospoda priporočamo v pobožno molitev.

Merlebach v Franciji, 2. maja 1961.

Slovenski izseljenski duhovniki
v zapadni Evropi

Kakor Janezek — tako Janez...

»Iz tebe ne bo nič!« reče oče svojemu zanikrnemu sinu ali mati svoji muhavi hčerki. »Kako le moreš biti tako površen!« se hudeje mojster nad lenim vajencem. In podobnih obsodb smo slišali cele litanije v onih lepih otroških časih.

»Naj bomo torej pridni, da bomo nekoč koristni ljudje, ali pa samo radi tega, da ne bomo v sramoto sebi in staršem!« Torej skrb za bodočnost, ali pa ponos in častilakomnost?

Gotovo je precej ljudi, ki jih samo velika častihlepnost žene, da store vse, kar le morejo. Podobni so konjem ali pa avtomobilskim vozačem, ki tudi ne morejo trpeti, da bi jih kdo prehitel.

Toda na glavni vzrok, zakaj se naj za življenje skrbno pripravimo in ki je važnejši od vseh drugih, pa še morda nismo pomislili. Torej kakšen je tisti vzrok? Samo pomislimo, kako vpliva na nas, če v redu ali pa kar tja v slepo izvršimo kako delo. Vsako malomarno in zanikrno izvršeno delo je v škodo nam samim, četudi nas nihče ne opazuje. Kar nevidno nas zapelje, da postajamo vedno bolj nenatančni in brezskrbni tudi v drugih rečeh.

Učenec pri klavirju ne bo nikdar postal umetnik, če bo prve igralske vaje vršil malomarno in površno. Prav tako nam je profesor v šoli zagotavljal, da ne bomo nikdar dobro obvladali tujega jezika, če smo prva leta zanemarjali slovnična pravila jezika. Tako je tudi vsako slabo opravljeno delo nekaka šola, ki nas navaja k nemarnosti in uči, da ne delamo več skrbno niti onih opravil, ki bi jih res radi dobro opravili. Tako zanemarjeno dekle bo tudi ob boleznih svoje ljubljene matere stregla površno in tako morda zagrešila usodno napako.

Malenkostna površnost, ki pa je prešla v »kri in meso«, more zares povzročiti usodne nesreče. Pomislimo samo na primer, da je menda že bil lekarniški pomočnik zaradi nepravilnega mešanja pri receptu že nešteto krat kriv, da je kdo hudo obolel ali se celo zastrupil. Zmotil se je — obolel ali se celo zastrupil. Zmotil se je — obolel ali se celo zastrupil. Zmotil se je — obolel ali se celo zastrupil.

Vsekakor nam ob tem postaja jasno, kako velikega pomena je za človeka, da tudi še tako zoprno delo sprejme za vajo v skrbnosti in natančnosti. Kajti tudi naj-neznatnejše delo more biti nam samim v neizmerno škodo ali pomoč. Pri delu namreč ni toliko važno, kaj delamo, ampak kako delamo. Naj učenjak še take astronomske številke uporablja pri svojih raziskovanjih, pa ni vesten v podrobnostih, v resnici še malo ne bo dosegel uspeha. Nasprotno pa bo služkinja pri brisanju prahu druge in sebe osrečevala, če ji bo za god gospodinja poklonila skromen dar v nagrado za »vestno službo«.

Da, zares: kakor Janezek — tako tudi Janez...

1. maj — včeraj in danes

»Prebivalstvo mest in industrijskih centrov že nekaj tednov z zaskrbljenostjo pričakuje 1. maj. Na Dunaju je bilo razpoloženje v letu 1890 le malo manj zaskrbljeno kot leta 1866, ko je Avstrija vodila vojno proti Prusom. Tudi naš živahen Gradec je bil v veliki napetosti. Mnoge družine so svoje dragocenosti poskrile po kletah in tudi sami so si poiskali varnega zavetišča...«

Tako opisuje 1. maj 1890 pisatelj Peter Rosegger. Na Dunaju je »Neue Freie Presse« zapisala 1. maja 1890 med drugim: »Vojasstvo je v pripravljenosti, vrata stanovanjskih poslopj so zaprta, v stanovanjih so zaloge živeža, kakor bi bili pred obleganjem mesta, trgovine so zaprte, na ulicah ni žensk ter otrok in nad vsem prebivalstvom leži kot mora težka skrb...«

Meščanstvo 19. stoletja je živelo v velikem strahu pred mogočnimi demonstracijami organiziranega delavstva. To pa ni bil le strah pred morebitnimi izgredi delavstva, marveč je bil to strah pred klicem slabe vesti, ki je vedno bolj očitala tedanjim voditeljem držav, da so vse premalo storili za izboljšanje življenjskih in socialnih razmer med delovnim slojem.

Toda ta strah pred maščevanjem delavstva je bil neopravičen. Čeprav je na Dunaju korakalo v sprevedu nad 100.000 delavcev — niti v Londonu in Parizu niso bile povorke tako mogočne —, ni pri tem prišlo niti do najmanjših nerednosti. De-

Za mladino in prosveto

Žrtev mladega delavca

Bretonska je pokrajina v Franciji; tam žive ljudje po veri in so ponos francoskih katoličanov. Večji del so kmetje, a tudi delavcev je mnogo; pa tudi ti se odlikujejo v svojem krščanskem življenju. Med njimi so zelo močne krščanske delavske organizacije.

Iz take delavske družine izhaja tudi mladi Marcel Callo. Dom mu je dal neomajno vero in neustrašeno borbenost. Eden njegovih bratov je postal tudi duhovnik. Sam pa je še kot odrasel fant s ponosom jutro za jutrom stregel pri sveti maši, preden je šel na delo. Izučil se je za tiskarja, v prostem času pa se je vneto udeleževal pri katoliških skavitih.

Mladi Marcel je bil ves prežet z duhom apostolata za katoliško delavsko mladino. Med francoskim delavstvom je bilo vedno mnogo radikalizma in tako je tudi Marcel ves gorel za ideje kraščanske sociologije. Nekaterim v delavnici je postal kar neljubi radi svoje doslednosti. Enemu izmed starejših delavcev, ki se je ponašal z robatim govorjenjem, je ogorčeno rekel: »Sramujte se! Kaj bi vi rekli, če bi kdo vašim otrokom govoril tako nesramno?« Čeprav so ga hoteli sramotiti, so ga spoštovali: dali so mu priimek: »Jezus Kristus«. Marcel pa je resno odgovarjal: »S tem priimkom me samo povzdiguje. Bom se pa potrudil, da mu bom služil in ga postal tudi vreden!«

Vzor mladega delavca

Vsak dan je dokazoval to svojo voljo, postati apostol in bojevnik Kristusov med mladimi delavci. Okrog sebe je zbral enakomislece in se v študiju pripravljaval za visoko nalogo: v okolje prinesiti Kristusa. Takole je večkrat govoril tovarišem: »Kristjan ni svojega imena vreden, če ni borben... Boriti se mora vsak mladi delavec, ki hoče biti CAJist (mlad katoliški delavec); že kot kristjani smo dolžni tudi drugim pomagati, da najdejo Boga in njegovo pravico.«

Vprašali bi morda, kje je mladi Marcel dobival toliko znanja, odločnosti in požrtvovalnosti, da je mogel kljubovati vsem oviram in ohraniti toliko idealizma? Marcel Callo je jemal svojo nalogo zelo resno. Izrabil je vsa sredstva, ki so mu bila na razpolago, da je v sebi mogel graditi pravega katoliškega delavca. Zavedel se je, da je osnova vsega njegovega podjetja milost božja. Poln vere je črpal moči in razsvetljenja v sveti maši in v svetem obhajilu

ter v molitvi. Sam in v delavskem krožku je mnogo čital sveto pismo. O vseh vprašanih krščanske sociologije je mnogo razmišljal, študiral in tudi s tovariši razpravljaj. Tako je bil povsem pripravljen in oborožen za uspešen boj.

Bil je poln zavesti, da poseduje resnico, ki ga je nadvse osrečevala. V luči vere mu je vsako vprašanje življenja bilo enostavno rešljivo, zato se je čutil, da je najsvoobodnejši človek na svetu. Eden njegovih prijateljev je zapisal: »Lepota njegove duše se je odražala na njegovem obrazu. Kar čutili je bilo, kako je poln miru in veselja in čista vest mu je polnila srce. Bil je sproščen vseh nerednih vezi in popolnoma predan Njemu, od katerega prihaja vsa prostost.«

Prisilno delo, ječa in smrt

Ko je izbruhnila vojna, je bil Marcel Callo v dvajsetem letu. Njegovo dotedanje delo v družini, v poklicu in v delavskem okolju je v prvih letih vojne bilo še pomnoženo. Brat je študiral za duhovnika, sestra mu je bila ubita pri bombnem napadu; silno ga je bolela izguba ljubljene sestre, katero je sam izkopal izpod ruševin. Obiskoval je starše prijateljev, ki so bili na fronti in jim pomagal, zbiral razkropljeno mladino in jo skušal ohraniti za Kristusa. S svojim vzglednim življenjem je bil mnogim v oporo, a mnogim prav tako v spotiko.

To ni ostalo prikrito tudi okupatorju, ki je zbiral po vseh zasedenih deželah delavce za svojo vojno industrijo. Kot prisiljen »tuji delavec« je Marcel moral na Jožefovo 1943 na prisilno delo v Nemčijo. Tedaj se je začel križev pot mladega delavca. V nečloveških pogojih so morali francoski delavci delati v nemški vojni industriji: njih delovne sile so bile kmalu izčrpane ob nečloveški prehrani in v razpadajočih barakah. Stalno pa je pretila kazen ob vsaki pomoti, ki je bila označena za sabotažo...

V delavskem taborišču blizu Zella v Thüringu je delal Marcel nad eno leto. V tovarni orožja je sestavljal puške. Čeprav delo še ni bilo prenaporno, ga je silno mučila zavest, da mora izdelovati orožje, s katerim bodo morili njegovo ljudstvo in nasprotnike nacizma. Pa tudi zdravstveno je začel hirati; dobil je želodčno zastrupljenje. Kmalu je spoznal, da mu je odprta le še pot trpljenja. Pa tudi sedaj je hotel nadaljevati z apostolatom, katerega je začel v domovini. Tovariše v trpljenju, ki so bili brez vsake vere, je hotel rešiti in jim prikazati smisel njih življenja v taborišču. Mnogim je pripomogel do vere in ponosen je bil, ko jih je vedno več pristopilo pri sv. maši k obhajilu.

Tudi to Marcelovo delo je kmalu bilo uničeno. Himler je izdal ukaz, ki prepoveduje sleherno versko udejstvovanje v ta-

boriščih. Kaplan francoskih taborišč Abbé Guerin je bil zaprt in še nekaj vidnejših katoliških laikov; med njimi tudi Marcel Callo. Vzrok zapore se je glasil: protinacistična propaganda in škodljivost francoskih in krščanskih idej!

Pet mesecev je bil Marcel zaprt v ječah pri Gothi. Zaslisevanje, lakota, mučenja in težko delo na polju. In vendar Marcel ni miroval. V neki shrambi za orodje je poskrbel za sebe in za tovariše, da so mogli skozi več mesecev dnevno pristopiti k svetemu obhajilu. Svete Hostije so skrivaj prinašali iz 240 km daljave v majhnih škatlicah za gramofonske igle od nekega skritega duhovnika. Pa tudi temu so prišli na sled...

Radi teh »zločinov proti nacizmu« je Marcel bil prepeljan 24. oktobra 1944 v taborišče v Mauthausen. Tam je moral izpiti vso grenkobo trpljenja, ko so ga nečloveško mučili; do krvavega večkrat pretepen, oslepel ob strašnih žarometih, izčrpan ob nezadostni hrani, je bil bolj podoben mrliču kot živemu bitju. Teža njegovega telesa je bila teža otroka, a še pritožiti se ni več mogel, ker ga je tudi glas popolnoma zapustil. Pa tudi tarnal ni, marveč je bil njegov pogled poln sreče: saj je vedel, da bo njegovo trpljenje rodilo domovini še močno katoliško delavsko mladinsko gibanje.

Te oči so ugasnile v žaru krematorija v Mauthausnu 19. marca 1945.

Umril je prof. Pavle Slapar

Nepričakovano je v Spittalu ob Dravi umrl č. g. prof. Pavle Slapar, šele v 56. letu starosti. Pokojnik je po rodu iz Tržiča na Gorenjskem, po gimnazijskih študijah je vstopil v ljubljansko bogoslovje, več let pa je tudi študiral bogoslovne vede v Innsbrucku. Po posvetitvi za duhovnika je postal katehet ter poučeval na srednjih šolah v Kranju in Ljubljani. Obenem je posvetil svoje najboljše sile delu v Katoliški akciji. Ustvaril pa si je tudi sloves kot verski pisatelj. Zaradi svojega prijaznega in blagega značaja je bil povsod, posebno med mladino, zelo priljubljen.

Po koncu vojne je prišel na Koroško, kjer je bil najprej katehet na begunski gimnaziji v spitalskem taborišču, kasneje pa je postal profesor za verouk na državni realni gimnaziji v Spittalu, kjer je deloval do prane smrti. Zadnje čase je bil tudi upravitelj mestne župnije v Spittalu.

Tudi na Koroškem je pokojnik poleg svojega obilnega dela, rad pisal za slovenske liste in je med drugim prispeval zelo tehtne članke za »Vero in dom«.

Prerana smrt prof. Slaparja je velika izguba. Bog mu bo dober plačnik!

CELOVEC

(Šmarnična pobožnost)

Kakor druga leta, tudi letos obhajamo majniško pobožnost

Š M A R N I C E

vsak dan in sicer v cerkvi novega bogoslovja, Tarviser Strasse 30 (ob Lendkanalu).

Ob ¾ na 7 zvečer skupna molitev rožnega venca.

Ob 7 kratek nagovor, nato litanije in blagoslov. Vsi verniki so k tej lepi majniški pobožnosti iskreno vabljeni!

SEJEM SVETLEGA GOVEDA

V torek, dne 9. maja, bo v št. Vidu ob Glini v živinorejski lopi (Tierzuchtthalle) drugi pomladanski sejem Društva rejcev svetlega goveda za Koroško. Začetek ob 10. uri. Posebno ocenjevanje in uvrstitev v vrednostne razrede se bo začelo že prejnjši dan ob 13. uri.

Prignali bodo bike oz. mlade mlečne krave in telice iz živinorejstev, za katere je ugotovljeno, da so proste jetike in bacila Bang, ter je povrh tega v zadnjih 3 mesecih izvršeni posamezni pregled dal negativni izid. Tako je podana največja gotovost za nakup zdravih živali.

MODERNA MODNA OČALA

pri

K. Sekerka
AUGENOPTIKER

Klagenfurt, 10.-Oktober-Strasse (Prosenhof)

Najbolje kupite ure, nakit
in drugo pri urarskem mojstru

Gottfried Anrather

Klagenfurt, Paulitschgasse 9

Strokovna delavnica
za popravila

Strokovna trgovina za umetne cvetlice, mirte in
damske klobuke

Frinzel

KLAGENFURT, Alter Platz 34

Za materinski dan

kupim svoji mamici lepo perilo, dobro blago
ali predpasnik in nogavice pri

L. Maurer

Klagenfurt, Alter Platz

(»Der junge Arbeiter«)

Menjalni travniki, pomlajevanje starih travnikov

Kjer je zemlja slaba, je zelo umestno vpeljati menjalne travnike. V ta namen bi bilo treba menjati tudi sadeže v določenem redu, n. pr.:

spomladi posejemo travne mešanice med redko sejan oves in ta parcela ostane pet let kot travnik, šesto leto ozimna, kateri moramo dobro pognojiti z umetnim gnojem, sedmo leto jarina, osmo leto krompir, deveto leto spomladi setev travnih mešanic med redek oves, od devetega leta dalje pa kake štiri leta zopet travnik.

Lahko pa postopamo tudi na sledeči način: pet let travnik, šesto leto oves, sedmo leto ozimna pšenica z umetnim gnojenjem, osmo leto krompir ali koruza, dobro pognojena s hlevskim gnojem; od devetega leta pa spet štiri leta travnik.

Če sledi na menjalni travnik kot prvi sadež ozimna, moramo travnik preorati že po košnji sena in nato v presledkih nekolikokrat dobro pobranati, da čimbolj zatremo plevel. Od menjalnih travnikov, ki so dobro in pravilno urejeni, imamo velike koristi.

Večkrat nastanejo na travnikih prazna mesta; ta mesta je treba jeseni dobro prevleči z brano, spomladi ponovno pobranati, nasejati tja travna semena in povajljati z valjarjem. To delo opravljamo tedaj, ko ni ravno preveč suho in tudi ne premokro vreme. Z valjarjem pritismo lahka travna semena k tlom, da laže vzkale.

Večkrat se dogodi, da se travna setev ne posreči, t. j., da travna semena ne vzkale. Vzrokov za to je več. Prvi vzrok za to je slabo kaljivo seme, ki smo si ga kar na slepo nabavili. Seme za setev mora biti vselej prvovrstno in dobro kaljivo. Kar velja za drugo bilje, velja seveda tudi za travo. Samo iz zdravega, močnega in nepokvarjenega semena se bodo razvile tudi močne rastline. Drugi vzrok je lahko tudi to, da nismo povajljali po setvi travnika z valjarjem in je bilo tedaj še posebno suho vreme ali smo sejali na peščeno zemljo.

Dobra travna semena morajo biti čista, ne smejo biti pomešana s plevelom. Precej je tudi takih travnikov, kjer ni skoraj nobenih dobrih trav več; ruša je sestavljena samo še iz plevela in mahu. Tak travnik najbolje izboljšamo na ta način, da ga preorjemo in sejemo na njem dve do tri

leta oves ali krompir. Pravimo, da tak travnik pomladimo. Nato zasejemo trajno umeten travnik. Z obdelovanjem in gnojenjem se tla znatno popravijo in prezrađijo ter se zatré plevel.

Če sejemo travno mešanico samo, setev težko dobro uspe; ako pa sejemo trave med redno sejan oves, bo prav gotovo setev uspela. Trave sejemo vedno raje bolj gosto kot pa preredit. Oves služi pri tem kot zaščitna rastlina. Ko oves požene latje, ga moramo pokositi, nakar se prične razvijati travna mešanica. Ko je oves pospravljen, je dobro dotično površino povajljati. Pozneje moramo travnik tudi zadostno gnojiti.

Večkrat se kdo ne more odločiti, da bi travnik preoral; v tem slučaju ga izboljšam s posejanjem. Najprikladnejši čas za posejanje travniškega semena je spomladi po prvi košnji. Ko travnik zacvete, ga je treba takoj pokositi, ker je v tem času pomlajevanje najbolj uspešno. Če posejemo travnik zgodaj spomladi, obstoji nevarnost, da zaduši mlado travo plevel ali pa stara trava, ki v toplem in vlažnem spomladanskem vremenu hitro raste. Travnik posejati šele po košnji otave pa spet ni dobro, ker ovira v tem primeru mlade bilke jesensko hladno vreme. Zato se je treba

odločiti za srednjo pot in posejati travniško seme kar po prvi košnji.

Da se bo pomlajevanje travnika v polni meri posrečilo, ga je treba jeseni dobro obdelati in pognojiti. Travniki so slabi in zapleveljeni navadno zaradi tega, ker jim primanjkuje raznih hranilnih snovi. Zemlji moramo v polni meri vračati hranilne snovi v obliki gnojil. Gnojenje pa mora biti seveda vsestransko, se pravi: uporabljati je treba vsa umetna gnojila, ki so potrebna za dobro rast trav.

Po košnji brananje

Ko je prva pomladna košnja končana, moramo travnik dobro pobranati, da pripravimo zemljo za setev. Setev travniške mešanice pa naj bo kolikor mogoče enakomerna. V jeseni po pomlajevanju ne smemo na travniku nikdar pasti živine niti ga zalivati z gnojnicami ali gnojiti s svežim hlevskim gnojem.

S tem bi bilo podanih le nekaj skromnih navodil glede pomlajevanja starih travnikov in pa menjalnih travnikov. Ker dandanes skuša vsak živinorejec priti do večjih količin boljše sena, je treba preizkusiti vsa razpoložljiva sredstva in možnosti, kajti včasih se vendarle marsikaj posreči!

Nova obveznost za dobavitelje mleka

Podobno kot v vseh evropskih državah in ostalem svobodnem svetu tudi v Avstriji narašča proizvodnja mleka in mlečnih izdelkov. Dasiravno se večja prodaja teh na domačih tleh, vseeno dosegamo presežke. Toda težave pri izvozu postajajo vedno večje. Da bi premostili te, mora mlekarstvo iz lastnih sredstev prispevati za pospeševanje izvoza povprečno 12 šilingov na kilogram surovega masla. To izvajajo s pomočjo tako zvanega »sklada za slučaj krize«, za katerega mora trenutno prispevati proizvajalec mleka, to je kmet, po 2 groša pri vsakem oddanem litru mleka.

Prispevek za sklad za slučaj krize pa je v preteklih letih že znašal tudi do 15 grošev na liter ali 15 šilingov za 100 litrov mleka. Da bi preprečili novo povišanje tega

prispevka, skušajo sedaj pristojne agrarne oblasti izrabiti vse možnosti, ki bi pomenele za kmetovalce manjše breme, kot pa povišanje prispevka za sklad za slučaj krize. Z drugimi besedami, zmanjšati je treba presežke, namenjene izvozu.

Ministrstvo za kmetijstvo je sedaj izdalo odlok, na osnovi katerega naj dobavitelj mleka tudi sam pripomore k olajšanju izvoznih težav na ta način, da bo vzel za vsake 100 oddanih litrov mleka nazaj ¼ kg surovega masla in ¼ kg sira.

Če tega iz kakršnih koli razlogov ne more storiti, mora plačati odgovarjajoči znesek kot prispevek za pospeševanje izvoza. Ta prispevek znaša za 100 litrov — ako ne vzame nazaj niti mleka niti sira — 4.50 šilingov in ga avtomatično odtegnejo od

podpore. Na vsak način pa je proizvajalec mleka tako manj obremenjen, kot če bi znatno povišali prispevek za sklad za slučaj krize.

Minister za kmetijstvo in gozdarstvo dipl. inž. E. Hartmann je pred kratkim zavzel k »dolžnosti odvzema surovega masla in sira« stališče in pri tem jasno dokazal, da tako uspešno lahko prihranijo kmetu večja bremena.

Z zanimivimi številkami je uspelo ministru dokazati, da je neosnovano mnenje, češ da bodo številne kmetije zaradi obveznosti jemati nazaj surovo maslo in sir dobile nazaj toliko surovega masla in sira, da ju ne bodo mogle uporabiti.

Od 59.412 proizvajalcev mleka v Nižji Avstriji jih 51.435 ne odda na leto več kot največ 10.000 litrov mleka. Proizvodnja mleka je torej pretežno stvar najmanjših, manjših in srednjih kmečkih obratov. Prav za te pa je ohranitev stabilne, čim manj okrnjene proizvodne cene najbolj važna stvar. Po drugi strani pa lahko take kmetije brez nadaljnjega lahko porabijo v svojem gospodinjstvu tiste količine surovega masla in sira, ki jih morajo vzeti od mlekarne nazaj za oddano mleko.

Avstrija je izvozila leta 1960 53.000 stotov surovega masla v vrednosti nad 103.000 milijonov šilingov. Največ, namreč 29.000 stotov je izvozila v Veliko Britanijo. Drugi veliki odjemalec je bila Italija, ki je odkupila 21.000 stotov. Sledile so Zapadna Nemčija in Svica, ki sta odkupili vsaka po 1500 stotov, in Jugoslavija, ki je kupila 27 stotov surovega masla v Avstriji. Iz Avstrije so lani izvozili sira in skute za 109 milijonov šilingov.

Za klavne prašiče je na kmetiji komaj še mogoče doseči ceno 12.— šil. za kg žive teže. V Nemčiji je bilo poslanih 90 prašičev, na Dunaj in Wiener Neustadt pa 60.

Oddojki stanejo na celovškem trgu živi 19.— do 20.— šilingov kg. Cene naraščajo.

Telet za zakol je toliko, da krijejo povpraševanje po njih. Cena na kmetiji je za kg žive teže od 14.— do 15.50 šil.

Sveža jajca stanejo na drobno od 80 do 90 grošev.

Umrljivost dojenčkov na deželi večja

Na Dunaju je pred nedavnim ugotovil zdravnik za otroške bolezni dr. Hans Czermak, da je umrljivost dojenčkov v Avstriji na deželi večja kot v mestih. Umrljivost dojenčkov onih mater, ki so zaposlene v kmetijstvu, gre povečini na rovaš umrljivosti po prvem mesecu življenja.

Po mnenju dr. Czermaka, ki je že v svojih prejšnjih predavanjih skušal zbuditi vest široke javnosti, brez dvoma manjka dojenčkom na deželi prava nega. Dr. Czermak je opazoval nazadovanje umrljivosti dojenčkov v Avstriji v teku preteklih desetletij, vendar mu je dalo misliti predvsem nesorazmerje v umrljivosti dojenčkov v raznih socialnih skupinah avstrijskega prebivalstva.

Če primerjamo umrljivost dojenčkov v Avstriji z umrljivostjo dojenčkov v severnih in zapadnih državah, je Avstrija v tem pogledu za 20. poedine avstrijske dežele pa celo za 30 let za temi. Medtem ko je umrlo na švedskem l. 1959 od 1000 novorojenčkov, jih je umrlo v Avstriji 30, da, celo 50 v zveznih deželah. Splošno avstrijsko povprečje pa znaša 40 od tisoč.

Statistike dokazujejo, da z naraščajočim odstotkom kmečkega prebivalstva narašča tudi umrljivost dojenčkov. Če znaša v industrijskih področjih v Avstriji le 17 tisočink (promilov), se poveča umrljivost dojenčkov po prvem mesecu življenja v pretežno poljedelskih področjih na 35 promilov, z drugimi besedami povedano, da

umre na 1000 novorojenčkov 35 dojenčkov. Ako pa seštejemo kmečke delavce z družinskimi člani, ki opravljajo kmečko delo, pridemo do 70 tisočink.

Dr. Czermak ne dvomi, da je treba usmeriti vsa prizadevanja na kmečko prebivalstvo, ker ravno pomanjkanje časa pri kmečki materi, ki mora opravljati obilico del, povzroči, da se ne more posvetiti dojenčku v toliki meri kot druge zaposlene žene.

KAKO SMO UPORABILI COUNTER-PART-SREDSTVA?

Na poprišču kmetijstva je bilo doslej financiranih iz counterpart-sredstev okoli 50 različnih programov, med temi tudi izgradnja kmetijske pomožne in posvetovalne službe in mehanizacija. V okviru tega programa je bilo danih kmetom in kmetijskim zadrugam okoli 17.000 posojil.

Od leta 1948 do 1959 je bilo iz teh sredstev zgrajenih 7500 km gozdnih poti. Te poti so povezale s cestami več kot 725.000 hektarov dotlej nedostopnih gozdnih parcel. V istem desetletju so s pomočjo teh sredstev na novo ali znova pogozdili nad 50.000 hektarov in ustanovili veliko število drevesnic.

TRŽNO POROČILO: 27. 4. 1961

Nova italijanska odločba je močno otežila izvoz živine za zakol v Italijo. Po novih določilih je dovoljeno izvažati v Italijo le še klavno živino z mlečnimi zobmi. Razen tega je bilo dano dovoljenje za izvoz le za majhno število jakovih volov. Izvoz v Zapadno Nemčijo pa ostane nespremenjen.

Pretekli teden je Koroška izvozila v Zapadno Nemčijo in v Italijo 247 glav goveje živine. Kg žive teže so plačevali pri volih, bikih in telicah do 12.20 šil., pri kravah 7.— do 10.— šil. Iz Koroške je bilo poslanih v preteklem tednu na Dunaj tudi še 77 reagentov za zakol. V Italijo smo izvozili 95 konj.

für die Freunde einer dunklen, gehaltvollen Zigarette

ÖSTERREICHISCHE TABAKREGIE

Hoover Alfa-pralni stroji

šivalni stroji, kolesa raznih znamk in nadomestni deli, mlinci, drobilniki, posnemalniki, molzni stroji in vsi ostali kmetijski in gospodarski stroji najceneje pri

JOHAN LOMŠEK

Št. Lipš, Tihoja, p. Dobrla ves

P * I * S * A * N * O * B * R * A * N * J * E

V Korte sem šel...

(Nadaljevanje in konec)

Ko gledam v tem prekrasnem in romantičnem svetu nad seboj divje navpične skale, štrleče proti sinjemu nebu in občudujem veličastnost narave, mi zadoni naproti zategnjen zvok trombe prihajajočega, s hodi visoko naloženega tovornega avtomobila. K sreči je v bližini na enem mestu cesta nekoliko širša. Tja skočim in že od drrdra tovrnjak tik mimo mene. Kaj, če bi se srečala na ozki cesti? Padel bi pod avto ali pa v prepad. Da, previdni in pazljivi moramo ob tem živahnem prometu biti vsi, vozači in pešci!

Grede se mi vzbudi spomin. Ravno na ta dan 13. aprila l. 1940 ob istem času sem tudi na poti na celodnevno češčenje korakal po tej cesti. Šest mesecev je že trajala vojna in meja proti Jugoslaviji je bila zastražena. Naenkrat stopi iz stražnice, skrite v skalovju vojak. Bil pa je domačin Obirčan. Verjel mi je, da ne nameravam pobegniti čez mejo, ampak da grem v Korte na češčenje. Podpisati sem se moral v tam pripravljeno knjigo tja in nazaj grede.

Dve leti pozneje je kruta hitlerjanska pest udarila na zavedne Slovence in jih izseljevala. Tudi Smrtnikova družina je morala okusiti bridkost, biti surovo odrignana in pregnana z rodne grude. Bili so v cerkvi, ko je prišla policija po nje, iz cerkve so morali v tujino! In danes? Poglejte novi Smrtnikov dom in lepo urejeno gospodarstvo. Oni pa, ki so takrat povzročili toliko solza in gorja, kot n. pr. Maier-Kalbitsch, so že ali še bodo pred božjo sodbo dajali težek odgovor za svoje krivice. Eichmann pa je padel v roke Judom, narodu, ki ga je hotel ugonobiti.

Že hodim po korški cesti dobro uro, ko me sreča mož z zanimivo dvokolnico. Niso nerodne gare, marveč ima koleši z gumami, zato je vozilo tako lahko in gladko teče.

»Po drva grem!« mi odgovori na vprašanje.

»Odkod pa ste vi, gospod?«

Povem, da iz Sel.

»V Selah sem imel brata Franceja, pa sem ga izgubil. Marca 1945 ga je policija ustrelila na šajdi. Tam še živi njegova družina. V Selah sem bil pred 25 leti. Takrat so bili tam star, sivolasi župnik. Ali še živijo? Ali ste vi morda tam kaplan?«

»Ne, jaz sem tisti župnik, saj sem že 46 let v Selah. Poglejte me, kako sem siv!« mu pravim in snamem klobuk z glave. Komaj je mogel verjeti. Jaz pa sem odhajal joč tuhtal: Kako je to, da sem bil pred 25 leti star in sem zdaj mlajši?!

Čez nekaj minut dospem do barake, kjer ima Smrtnikova najstarejša hči Milka gostilno. Stari znanci smo, zato se pri njej ustavim in pokrepčam. Izročim ji tudi pismo od njene birmanke Maričke. Poleg

barake, ki je pa prav čedna lesena stavba z lepimi prostori, je posestnica zgradila novo moderno hišo za letoviščarje in jo bo tudi moderno opremila po načrtih znane arhitekta dipl. inž. Oswalda. V divni gorski okolici bodo letoviščarji pač lahko umirila živce, ki v mestih zaradi hrupa mnogi trpijo.

Ura je šla že proti šesti, ko se odpravim dalje. Do cerkve se počasne hoje rabi še eno uro. In počasi sem hodil po novi cesti, ki jo je pred nekaj leti zgradil g. inž. Muri, posestnik, pd. Pristovnik. Ni strma, ima le do 12% vzpona. Noge so postajale že malo utrujene, oddahniti se je bilo tudi treba in opazovati lepoto narave. V krogu okoli Kort se dvigajo gore, med drugimi na jugu Pristovnikov Storžič, na za-

padu grebeni Košute, na severu Obir. Mrak je legal v nižine, višine pa so še razsvetljevali zadnji žarki zahajajočega sonca. Zazvonilo je večernico, ko sem korakal proti cerkvi. Nato me je sprejela pod okrilje lepa in gostoljubna Pristovnikova hiša.

S čevljem sem srečno priklopotal do cilja. Tam pa je ubogi čevljar dobil zdravnika. Peter je cel par odnesel v svojo sobo in ko sem odhajal k počitku, so iz njegove sobe odmevali udarci kladiva, ki je zabiljal žebeljčke v režeče podplate. Naslednji dan sem bil deležen duhovnih dobrot v cerkvi, poslušal sem občudovanje ubrano uglašeno petje korških pevcev, in v prijetni družbi gospodarja in duhovnih sobratov sem s tekom užival vse, kar so izborne kuharice prinesle na mizo. Res se nisem kesal svoje poti v Korte. Kako sem se vrnil domov ni zanimivo. Zda se vse vozi, to je nekaj že vsakdanjega, nič posebnega. Bolj izredno in zanimivo je hoditi peš in zato sem vam to pot v Korte opisal.

Čudež s kokošjo

(Resnična zgodba iz vojne)

Družno so čepeli v bunkerju pri kadeči se peči iz pločevine, eni so pokončevali uši, drugi pa pisali pisma v domovino. Zunaj so tulile »Stalinove orgle« v topem molo-tem tonu in minometalci so napovedovali »predstavo«. Vsi so čutili, da se bliža konec in v glasnim smehom so se zahvalili za vsako, še tako bedasto šalo.

Wolters je padel včeraj. Strel v glavo. Ležal je sedaj zunaj, pičlih deset metrov od bunkerja, njegov obraz je bil rumen kot pergament. Danes jutraj je zadelo Kielingerja, ki si je vedno želel EK II. Opoldne se je redkobesedni Krebs iz Štajerske glasno opotekel preko vedra juhe in ni več vstal. Samo za trenutek je bil pokukal iz jarka in poka puške skritega ostrostrelca ni več utegnil slišati.

»Vse skupaj je le vprašanje vrstnega reda,« je modroval Neumann in metal uši v ogenj sveče. »Prej ali slej pridemo vsi na vrsto. Samo ne se prerivati, gospodje!«

Zvečer je prišlo povelje za umik. Frontna linija je bila očiščena, tako se je vedno temu reklo, in stari vojaki na ruski fronti so na to že bili navajeni. Narednik je ugasnil drobno voščeno luč in nato so šli tiho v noč. Narednik s petimi vojaki s sivimi, otopelimi obrazi. Mrzli, beli sneg je rahlo škripal pod škornji iz grobega usnja. Le poredkoma je škrtnila puška ali lopata. Sicer pa je med temnimi postavami vladal mir. Narednik Neumann, Baureis, Hohmann, Franzen, Danninger; zidarji, uradniki, kmetje, vsak izmed njih pa je sedaj mislil samo na to, kako bi si rešil golo življenje.

Nenadoma so ognjene točke šinile v nebo prek bele planjave. Gozd tamkaj je ves

oživel. Tuk — tuk — tuk. Počasi, po rusko. Železni dež je prhnil med može. Na skrajni levi je nekdo zaklical na pomoč. To je bil najbrž drugi vod. Tuk — tuk — tuk. Na tla! Proklet! Lepo z boka so jih pri-jeli. Planili so vstran. Naprej! Na tla! Vstani! Potem je padel Baureis, desetnik, in ni več vstal. Todani kričal, kajti gozd in strojnice so bile preblizu.

Ko je je ogenj utihnil, se je Baureis zopet spravil pokonci. Temen madež je ležal pod njim v snegu. Temen in še topel. Desno stran telesa je trgala divja bolečina. Naglo je z roko segel navzdol. Hvala Bogu, obe nogi sta se še držali telesa, toda desna ga ni več hotela nositi. Oprl se je na roke in se tako drsajoč pomikal naprej po mrzlem snegu. Puške, ki je visela na njegovih širokih kmečkih plečih, skorajda ni več čutil.

Čudno tiho je postalo okrog njega. Daleč zunaj je videl huškniti neko postavo. Morda je bil Neumann, Franzen ali Danninger. Narednik je bil večji in Hohmann tudi. Toda zaklicati mu ni smel, preblizu so bile grozeče črne veje. Treba se bo plaziti, kot otroci. Počasi, na treh udih, kot stari Knotenstock doma na vasi. In tiho, rahlo. Obupan se je s čelado uprl v tla ter se vlekel naprej, meter za metrom. Pot mu je tekla iz ovratnika. Tak — tak — tak. To je bilo hitro. Nemška strojnica. Naprej. Tuk — tuk — tuk. Rusi. Toda menda daleč na desni in že z njim. In potem se je pojavil v dolinici mal, s slamo pokrit skedenj, ki ga je dosegel s poslednjimi silami.

Slama je bila v njem, mnogo slamel! In ta spanec! Zunaj so ležali Wolters, Kielinger, Krebs. Mrzli, v mrzlem snegu. — Doma

pa morda pletejo metle ali pa pripravljajo perje za pernice in govore o vojaki na fronti. On pa leži tukaj na skednju ter se naslanja na cev puške, ki je bila prav tako mrzla kot njegove roke. V trebuhu je razgrajala lakota, v njegovih nogi brez moči pa je škripala železna žaga. Nato so se mu pred očmi zasvetile krvavordeče zvezde in omahnil je v odrešujoči spanec. Vse skupaj je bilo samo vprašanje vrstnega reda, kot je dejal Neumann. Nad njim pa je v tramovju škripal mrz.

Morda je spal dve uri. Morda en dan. On ni nič vedel. Ko se pa je odmaknil od skorjastega rdečega madeža na rumeni slami, je zagledal poleg sebe nekaj belega. Baureis je pomežiknil, nato pa s silo široko odprl oči. Ugriznil se je v desno roko. Menda sem znorel, je zamrmral predse. Bilo je jajce, lepo belo, koničasto jajce. Previdno ga je vzel v roke in ga božal z razpokanimi, bledimi, brezkrvnimi prsti. »Znorel sem,« je zarenčal. Udaril je jajce ob puškinega petelina, tako da je v beli lupini zazijala okrogla luknjica. Skozi njo je s hlastnimi požirki posrkal dragoceno snov.

Tak — tak — tak. Nemška strojnica. Tuk — tuk — tuk. To so pa Rusi. Če te tvoji ljudje kaj kmalu najdejo, se boš še kako izmazal, je reklo nekaj v njem. Toda, če te bo sploh kdo našel? Mala temna odprtina puškine cevi ni bila zanj nobena nevarnost. Kdo bi se kar tako sam ustrelil? Čeprav je marsikdo po strašnem pohabljenju to že storil, kmet gotovo kaj takega ne naredi! Stmel je v strop, ki je bil preprežen s pajčevinami in gladil ranjeno nogo, da jo je čutil vsaj s prsti.

Bele pajčevine, plavo jeklo in rumena slama. Minil je dan in minila je noč. — Zdi se mi, da bom zares znorel, mu je vrtilo po glavi. Plavo jeklo. Puška sploh ni zavarovana. Tu je kopito in tam petelin. Mati... Mrz se je posmehljivo plazil skozi slamo.

Kok, kok, kok. Nemci. Rusi? Vstanite, naprej, Baureis! Nočete ali ne morete, kaj? Zvonovi in travniki, plavo jeklo in pajčevine. Krvavordeče zvezde...

Ko se je zopet zdrnil iz omotice, je začutil ob sebi nekaj tujega. Poleg njega je v slami sedela kokoš. Mala kokoš z rjavorumenim perjem s suhim trdim rdečim grebenčkom in plašnimi očmi. Globko se je nagnila naprej in pritisnila trup v rumeno slamo. Kmet Baureis se ni ganil. Kokoš v ruski slami, topla in živa. Zaprl je trepalnice, da živalice ne splaši. Toda tudi pri zaprtih očeh je bil popolnoma buden, prav tako kot prej v strelskem jaku, ko je moral jemati na puškino muho kot zemlja rjave postave. Le pridno znesi svoje jajce, ljuba kokoš. Morda mi rešiš življenje. In hrepenenje po domači kmetiji se je zopet zbudilo pod njegovim rjavim vojaškim plaščem.

(Dalje na 8. strani)

Visoška kronika

39.

Dr. Ivan Tavčar

Še enkrat je vprašala: »Boš kaj plesal, Izidor?«

Povedal sem ji, da ne znam plesati, kar ji nikakor ni ugajalo. Tedaj se je polastila brata: »Boš pa ti, Jurij!«

Ta je bil za take reči ko nalašč. Zaiskri-las so se mu oči in zadovoljno je odgovoril: »Pa res rad plesam!«

Še je dostavila: »V gosli dam jaz, da veš!«

To sicer ni bila navada pri nas, ker je moral plesavec dajati »v gosli«, ali Ana Renata je imela svoje navade. Poiskala je srebrno beneško krono ter je vrgla v gosli, da je bil Tičnikov Janez čez vse mere zadovoljen. Takoj je izpraznil svetokriški oder, ker si je Ana Renata z beneško krono kupila pravico, da je eno igro smela sama plesati na odru.

Plesala sta kakor bi bila eden za drugega ustvarjena, in dolinske gospodinje pri naši mizi so šepetale, da tak par še ni plesal pri žegnanju sv. Janeza Krstnika. Skoraj celo popoldne je plesala z njim in kar iz rok ga ni pustila; nečimurnemu fantetu pa se je z obraza bralo, kako je ponosen na gosposko svojo plesavko!

Izbrala si je posebno mizo, pri kateri je dajala za pijačo, tako da je pil, kdor je

hotel. Bilo je to v bližini naše mize in vsaka beseda od tam se je čula pri nas. Čuli smo, kako je Ana Renata hvalila bratovo plesanje, ta pa je zopet večkrat glasno povedal, da je njegova plesavka najgorše dekle, kar jih je na svetu. Ni vsekala z bičem po njem, ampak prijazno je odgovorila: »Ti pa najgorši fant, kar jih ima dolina!« Ni čuda, da je bil reva moj brat kar pijan od same kmetiške napihnjenosti!

Medtem sem pozabil na Agato. Sedela je tik mene kakor pišče, ki se je izgubilo od koklje. Kar naenkrat me je prijala za roko ter dejala: »Pojdiva domov, Izidor!«

Opazil sem, da je blela, in ker je bila šibkega telesa, sem menil, da je bolna. Takoj sem osedlal konja, pri čemer sem še Juriju pripomnil, da je čas osedlati in odri-niti proti domu.

Jurij in Ana Renata sta z enim glasom odgovorila: »Kdo bo že sedaj domov hodil?«

In Jurij je še nekako ostro pristavil: »Plesal bom, dokler bom sam hotel! Tudi nisem več tako mlad, da bi sam ne poznal pota do Visokega in najsi je v noč!«

Ana Renata je pritrdila: »Pa ravno ponoči bova mimo prihajala!«

In zopet sta plesala. —

Ko sva z Agato jahala od Gorenje vasi do Poljan, ni izpregovorila besedice. Tu in tam je lahko vzdihnila, kar mi ni ušlo. Včasih je konj stopal hitreje, da se je de-

kle nehote pritisnili k meni, kar sem občutil. Preobdala me je izkušnja, tudi sem bil nekaj vina preveč pil, kar pogreje kri človeku, zato je sem, pozabivši na gospodarja, izustil to-le vprašanje:

»Kaj vzdihuješ, Agata? Če ti je slabo, se morda ustaviva v Poljanah?«

»Kaj naj mi bo slabo?« je odgovorila. »... pa vendar ne misliš, da mi bo slabo, oče Jurij pleše s tisto gosposko vlačugo?«

Ta ostra beseda me je osupnila. »Vlačuga ji ne smeš praviti! Iz dobre hiše je; njen stric je bil škof, kar ni mala reč. V Loki sem slišal, da so Skarlikijevi jako pošteni in bogata rodbina, katera ima s Scheffertnom še druga posestva.«

Hladno je odgovorila: »Zavoljo mene se lahko pajdaši z vsemi moškimi v Poljanski dolini — kaj meni mar!«

Iz Poljan sva jo krenila po tovarni poti proti Visokemu.

Tedaj sem pričel!

»Jurij je lahkomišeln in komaj bi bil za gospodarja na takem posestvu, kakor je moje.«

Zbadljivo se je oglasila:

»Naj se pa na Schefferten priženi — kaj meni mar!«

Nato jaz:

»Tudi meni ne bo drugega ostajalo, kakor da dobim nevesto na Visoko. Brez gospodinje ne bom mogel ostati.«

Zajokala je: »Ali ti ne gospodinjim do-bro?«

(Dalje prihodnjic)

Za materinski dan lepa darila za mamico

Ugodno kupite posteljnino, blago
za zaves, preproge in talne o-
bloge pri

RADLMAYR

V I L L A C H

Čudež s kokošjo

(Nadaljevanje s 7. strani)

Ko je kokoška vzletela, je lepo veliko jajce ležalo na topli slami. Od veselja mu je kri zopet zaplala v lice in roke. Nato je počasi in slovesno izpil dar, ki mu ga je Bog naklonil v Rusiji. Najraje bi njegovo krilato poslanko pobožal po perju. Toda med tem je ta že skromno izginila za slamo.

Baureis, brezmočni desetnik, je vzel puško v naročje in kljub bolečinam zaspal. Ni slišal, ko so se zvečer sunkoma pod udarcem puškega kopita odprla vrata in je nekdo z žepno svetilko posvetil v temo.

»To je,« je dejal narednik. Zagledala sta veliki, zarjavelorodeči madež na slami in mu potipala žilo. Bila je slabotna, a še vedno je bila. »Čudež,« je dejal narednik. Neumann je molčal. Nato sta ga spravila v zaledje.

Ko je Baureis po vojni pripovedoval to zgodbo v domači vasi, so se mu vsi smejali. Stara dekla pa se je čudila, kako to, da gospodar, ki se prej ni brigal za drugo, kot za konje, sedaj tako skrbi za kokoši.

B. Franke

**Najnovejše kmetijske
stroje, štedilnike, pralne
stroje, gospodinske po-
trebštine**

ugodno in na obroke pri

HANS WERNIG

KLAGENFURT, Paulitschgasse (Prosenhof)

Za materinski dan ne
sme biti nobene mamice
brez cvetlic.
Veliko izbiri po ugod-
nih cenah Vam nudi

BLUMENHAUS

Kowald

KLAGENFURT, RENNPLATZ

Za materinski dan,

veselje za mamico!

Najceneje kupite pri tvrdki

Textil Janesch

— DAS HAUS DER GUTEN QUALITÄT —
KLAGENFURT VÖLKERMARKTERPLATZ 1
Tel. 27-90

Najnovejši

MODELI BLUZ

v najboljši kvaliteti
in največji izbiri

Ros König

Klagenfurt, Bahnhofstraße 9

WARMUTH BIETET MEHR - WARMUTH BIETET MEHR - WARMUTH BIETET MEHR - WARMUTH BIETET MEHR - WARMUTH BIETET MEHR

Warmuthpreise erleichtern das Schenken! - Im großen Haus die größere Auswahl!

Schürzenstoffe, reine Baumwolle, 80 cm	12.60,	12.10
Zephyre, durchgewebt, gestreift und kariert	14.—,	11.—
Kleiderstoffe, reine Baumwolle oder Kaschmirette	14.90,	11.50
Kleiderleinen, knitterarm, alle Modefarben	ab	16.80
Wäsche-Musseline, reizende Muster, 80 cm		10.50

• und viele modische Kleiderstoff-Neuheiten!

• Schürzen- und Blusenreste besonders
billig!

Schürzen, Trägerfason, aus buntem Dekorstoff	9.80
Haushaltsschürzen aus Blaudruck	16.—
Trägerschürzen, 1a Buntdruck, echtfarbig	22.—
Hausfrauenschürzen, hübsche Fason	24.50
Cocktailschürzen, modische Fason, Buntkreton	32.—
Halbschürzen aus Buntdruck, 2 Taschen	19.—
Kassackschürzen, aparte Fason, Bindegürtel	39.50
Kleiderschürzen aus Blaudruck, rückwärts zum Schließen	43.—
Frauen-Wickelschürze aus 1a Buntdruck	57.—
Fazoletti, knitterarm, bunte Dessins	9.80
Türkische Kopftücher, gemustert, echtfarbig	13.20
Musellintücher, türkisch gemustert, Fransen	19.80
Rosentücher, knitterfrei, mit Fransen	21.20
Perlonstrümpfe, garantiert fehlerfrei	11.50
Perlon, nahtlos, hauchdünn, Sonderangebot!	13.90
Perlon, nahtlos, Sohlenverstärkung, Modefarben	15.—
Doppelperlon, unverwundlicher Strapatstrumpf	22.80
Perlon, nahtlos, superfein, Farben: Saison, Napoli, Florida, Safran	25.—
Doppelpackung! 2 Paar Perlon, 60 gg fein, in geschmackvoller Kristaldose	28.—

Kristalldose	28.—	
Feinkrepp, nahtlos, feinmaschig und dünn	23.—	
Kniestrümpfe, prima Perlon, nahtlos	17.50,	13.90
Perlon-Kniestrümpfe, mit Naht, für Strapaz	17.—,	15.—
Kräuselperlon-Kniestrümpfe, hochelastisch	23.40,	19.80
Seidentücher, gut waschbar, viele Muster	ab	15.—
Trikothandschuhe, durchbrochen, viele Farben		14.90
Sommerhandschuhe aus Kräuselperlon		18.20
Sommernachthemden aus gemustertem Wäschestoff		39.—
Musselin-Nachthemden, bunt, reizende Fasson	69.—,	54.—
Batist-Nachthemden, sehr schöne Dessins, neue Modelle	128.—,	98.—
Pyjama aus Popeline, flotte Fasson, mit Bindegürtel		88.—
Hausanzug, hübsche, bunte Modedessins	119.—,	106.—
Bettthupferl aus buntem Wäschebatist, jugendlich		74.—
Unterkleider aus Charmeuse, zarter Spitzenbesatz	23.—,	19.80
Charmeuse-Unterkleider mit Spitzenbesatz	39.—,	29.80
Perlon-Unterkleider, schöne Farben, Spitzenbesatz	56.—,	39.80
Damenhosen aus Baumwolle, längerer Beinansatz ab	9.80	
Doppelpackung: 2 St. Damenhosern, reine Baumw., ab	17.80	
Gummischlupfer aus Zwei-Zug-Gummi, breite Fasson ab	14.90	
Plattenschlupfer aus X-Zug-Gummi, breit, . . schon ab	36.40	
Wäschegarnitur, reine Baumwolle, in Farben	27.30,	18.90
Wäschegarnitur, 2 Hosern, beste Qualität	39.80	
Petticoat aus Chiffon, breite Stickereispitze, 2 Volants	39.80	
Taschentücher in Cellophan, 3 Stück, bunt	7.90,	6.60
Taschentücher, 1a Makkobalist, gemustert, 3 St.	10.40,	9.70
Blusen in versch. Fassonen u. allen Gr.	69.—, 53.—,	45.—
Schoßen aus Fresko, mit Gehfalte, knitterfest		99.—
Kleider, praktische und gefällige Fassonen schon ab	59.—	

• Modellkleider in vielen neuen Fasonen

und Farben für alle Figuren!

*Zum Muttertag
Freude bereiten!*

An ihrem Ehrentag wollen wir der lieben
Mutter eine kleine Freude bereiten. Was
schenken? Das fällt nicht schwer, denn
wir haben Vorsorge getroffen. Diese
Beispiele sind nur eine kleine Auswahl
der vielen schönen Geschenke, die wir
zusammengestellt haben:

... und dazu den

WARMUTH- SCHUH

KÄRNTENS GRÖSSTE KAUFHÄUSER

Warmuth u. Co.

VILLACH

Postversand nach allen Orten!

Tischdecken, hübsche Muster, waschecht, 130/130 cm	35.—,	29.80
Karotischdecken, Strapatz, durchgewebt, waschecht		29.40
Plastiktischdecken, transparent, 110/140 cm	ab	8.40
Nylontischtücher, verschiedene bunte Muster, 110/140 cm		7.40
Tischdecken aus dekorativen Rips, herrliche Muster	20.—,	15.—
Tischgedeck, bunt kariert, siebenteilig, kochecht		60.—
Damastgedeck, reine Baumwolle, siebenteilig		89.90
Geschirrtücher, reine Baumwolle, 50x50 cm	ab	3.50
Frottierhandtücher in vielen Farben und Mustern	ab	9.80

AUS UNSEREN HAUSHALTS-ABTEILUNGEN:

Schüsselsatz aus Plastik, 1 große, 4 kleine Schüsseln	58.—
Frühstücksgarnitur aus buntem Plastik	22.50
Salat- oder Beillegarnitur, vierteilig, Plastik	27.50
Weingläser-Untersatzgarnitur mit Flaschenkork	35.60
Obstmessergarnitur, sechsteilig, rostfrei, Markenware	83.60
Küchensatz, 4 Küchenmesser, 1 Fleischgabel, Geschenkpackung	88.50
Bratpfanne aus Aluminium, moderne Form, isolierter Griff	99.—
Küchenwaage, Markenerzeugnis, bis 10 kg	108.—
Serviettenständer, gefüllt, moderne Form	49.50
Espressomaschine, nette Form, für 4 bis 6 Tassen	132.—
Tortentablett, rund, mit Chromeinfassung, gemustert	17.—
Tortenschaukel, verchromt, mit Gravierung	11.—
Solettiständer, Schirmfason, Messing	47.50
Konfektständer, Eloxal, modische Form	37.40
Likörgarnitur, 6 verschiedenfarbige Gläser, Eloxalständer	32.20
Fruchtgläsergarnitur, 6 bemalte Gläser, Eloxalständer	50.—
Kognackschwenker, 6 formschöne Gläser, Eloxalständer	184.—
Weingarnitur, 6 bunte Gläser, Eloxalständer	66.80
Kaffeegedeck aus Porzellan, dreiteilig, schönes Dekor	21.—
Mokkatasse, feines Porzellan, mit Golddruck	ab 14.—
Keramikkorbchen mit Eloxalständer, mehrfarbig	ab 20.90
Vasen aus Keramik und echt japanischem Porzellan	ab 5.20
Keramikkügel, Modeform, mit Henkel und Dekor	27.50
Mokkaservice, Porzellan, neunteilig, herrliches Dekor	78.50
Kaffeeservice, Porzellan, neunteilig, mit Dekor	129.—
Speiseservice, Markensteingut, 23teilig, mit Dekor	295.—
Handmixer, Helfer im Haushalt, 1 Jahr Garantie	280.—
Kaffeemühle, mahlt in 10 Sekunden, 1 Jahr Garantie	159.—
Reglerbügeleisen, automatische Schaltung	260.—
Mixer, mit Fruchtresse, Kaffeemühle, 1 Jahr Garantie	995.—
Staubsauger mit drei Kombinationsmöglichkeiten, siebenteilig	999.—

• und die Großauswahl in Plattenspielen,

Tonbandgeräten u. vielen, vielen Schallplatten!

Toiletteseifenpackung, fein parfümiert, 3 Stück	8.50
Lanolinseife „Elida“, 3 Stück im Karton	22.—
Geschenkkassette: 1 Fl. Kölnisch, 1 Stück Seife	45.—

• und die vielen Geschenkartikel

in unserer Parfümerie-Abteilung!

Damenhandtaschen, viele modische Fasonen, 82.—, 51.—,	27.30
Reiseneccessaire, komplett eingerichtet, Lederetui	63.20
Nähkorb aus Plastikrohr, mit Einsatz und Seidenfutter	99.50
Cocktailbörse aus Plastik, Hart- u. Papiergeld, eloxiert	20.80
Schmuckkassette, feines Boxleder, mit Schloß	116.—
Toilettengarnitur, dreiteilig, gemustertes Plastik	51.—

• und viele weitere praktische Geschenke, die aus
Platzmangel hier nicht angeführt werden können!

WARMUTH BIETET MEHR - WARMUTH BIETET MEHR - WARMUTH BIETET MEHR - WARMUTH BIETET MEHR - WARMUTH BIETET MEHR